

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

**WYTYCZNE WSPÓLNOTOWE W SPRAWIE POMOCY PAŃSTWA NA
OCHRONĘ ŚRODOWISKA NATURALNEGO**

*Wersja przeznaczona dla państw członkowskich na drugie spotkanie wielostronne 5 listopada
2007 r.*

KLAUZULA PRAWNA

Niniejszy dokument będzie przedmiotem konsultacji z ekspertami krajowymi i zainteresowanymi osobami trzecimi. Jest to dokument roboczy opracowany przez służby Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji i nie musi odzwierciedlać stanowiska Komisji Europejskiej.

Ani Komisja Europejska, ani żadna z osób działających w jej imieniu nie jest odpowiedzialna za ewentualne wykorzystanie informacji zawartych w niniejszym dokumencie. Jego treść nie może być podstawą do żadnych roszczeń.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

1. WPROWADZENIE	4
1.1. Pomoc państwa a europejska strategia energetyczna	4
1.2. Pomoc państwa a ochrona środowiska	5
1.3. Test bilansujący i jego zastosowanie do pomocy na ochronę środowiska	7
1.3.1. 1.3.1. Plan działań w zakresie pomocy państwa: mniejsza i lepiej ukierunkowana pomoc, test bilansujący na potrzeby oceny pomocy	7
1.3.2. Cel stanowiący przedmiot wspólnego zainteresowania objęty niniejszymi wytycznymi	8
1.3.3. Właściwe instrumenty	10
1.3.4. Efekt zachęty i konieczność pomocy	11
1.3.5. Proporcjonalność pomocy	11
1.3.6. Konieczność ograniczenia negatywnych skutków pomocy na ochronę środowiska w celu zapewnienia dodatniego bilansu ogólnego	12
1.4. Stosowanie testu bilansującego: przesłanki prawne i potrzeba dokładniejszej oceny	13
1.5. Uzasadnienie specjalnych środków objętych niniejszymi wytycznymi	13
1.5.1. Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych	13
1.5.2. Pomoc na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm wspólnotowych	14
1.5.3. Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych w sektorze transportu	14
1.5.4. Pomoc na oszczędzanie energii	14
1.5.5. Pomoc na odnawialne źródła energii	15
1.5.6. Pomoc na skojarzone wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła (CHP) i pomoc na ciepłownictwo komunalne	15
1.5.7. Pomoc na gospodarowanie odpadami	16
1.5.8. Pomoc na rekultywację zanieczyszczonych terenów	16
1.5.9. Pomoc na relokację przedsiębiorstw	17
1.5.10. Pomoc w postaci ulg lub zwolnień podatkowych	17
1.5.11. Pomoc związana z programami handlu uprawnieniami	17
2. ZAKRES STOSOWANIA I DEFINICJE	18
2.1. Zakres stosowania wytycznych	18
2.2. Definicje	20
3. ZGODNOŚĆ POMOCY ZE WSPÓLNYM RYNKIEM NA MOCY ART. 87 UST. 3 TRAKTATU WE	23
3.1. Zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem na mocy art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE	23

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

3.1.1.	Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych	23
3.1.2.	Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podwyższenie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych w sektorze transportu	27
3.1.3.	Pomoc dla MŚP na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm wspólnotowych	27
3.1.4.	Pomoc na oszczędzanie energii	28
3.1.4.1.	<i>Pomoc inwestycyjna</i>	28
3.1.4.2.	<i>Pomoc operacyjna</i>	29
3.1.5.	Pomoc na odnawialne źródła energii	30
3.1.5.1.	<i>Pomoc inwestycyjna</i>	30
3.1.5.2.	<i>Pomoc operacyjna</i>	31
3.1.6.	Pomoc na kogenerację	32
3.1.6.1.	<i>Pomoc inwestycyjna</i>	32
3.1.6.2.	<i>Pomoc operacyjna</i>	33
3.1.7.	Pomoc na ciepłownictwo komunalne	33
3.1.8.	Pomoc na gospodarowanie odpadami	34
3.1.9.	Pomoc na rekultywację zanieczyszczonych terenów	36
3.1.10.	Pomoc na relokację przedsiębiorstw	37
3.1.11.	Pomoc w postaci ulg lub zwolnień podatkowych w odniesieniu do podatków na ochronę środowiska	38
3.1.12.	Pomoc dotycząca programów handlu uprawnieniami	39
3.2.	Efekt zachęty i konieczność pomocy	40
3.3.	Zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem na mocy art. 87 ust. 3 lit. b) Traktatu WE	41
4.	ZGODNOŚĆ POMOCY ZE WSPÓLNYM RYNKIEM OKREŚLANA NA PODSTAWIE OCENY SZCZEGÓŁOWEJ	42
4.1.	Środki poddawane ocenie szczegółowej	42
4.2.	Kryteria oceny ekonomicznej indywidualnych przypadków	44
4.2.1.	Pozytywne skutki pomocy	44
4.2.1.1.	Istnienie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku	44
4.2.1.2.	Właściwe instrumenty	45
4.2.1.3.	Efekt zachęty i konieczność pomocy	45
4.2.1.4.	Proporcjonalność pomocy	47
4.2.2.	Analiza zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej	48
4.2.2.1.	Dynamiczne zachęty/wypieranie z rynku	48
4.2.2.2.	Utrzymanie na rynku nieefektywnych przedsiębiorstw	49
4.2.2.3.	Siła rynkowa/zachowanie wykluczające	50
4.2.2.4.	Wpływ na wymianę handlową i lokalizację	51
4.2.3.	Bilansowanie i decyzja	51

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

5. KUMULACJA	52
6. POSTANOWIENIA KOŃCOWE	52
6.1. Sprawozdawczość i monitorowanie	52
6.1.1. Sprawozdania roczne	52
6.1.2. Dostęp do pełnych tekstów programów	53
Komisja zwróci się do państw członkowskich o przedstawienie powyższych informacji, aby przeprowadzić ocenę niniejszych wytycznych po czterech latach od ich wejścia w życie.	
6.2. Właściwe środki	54
6.3. Wejście w życie, okres obowiązywania i przegląd	54

1. WPROWADZENIE

1.1. Pomoc państwa a europejska strategia energetyczna

1. Na szczycie Rady Europejskiej, który odbył się wiosną 2007 r. zaapelowano do państw członkowskich i instytucji UE o podjęcie działań na rzecz zrównoważonej i zintegrowanej europejskiej strategii dotyczącej zmian klimatycznych i energii. Stwierdzono między innymi, że „biorąc pod uwagę, iż produkcja i wykorzystywanie energii to największe źródła emisji gazów cieplarnianych, spójne podejście do strategii dotyczącej zmian klimatycznych i energii jest konieczne, aby ten cel osiągnąć. Dążenie do integracji powinno odbywać się na zasadzie wzajemnego wsparcia. Dlatego też dążeniu do osiągnięcia trzech poniższych celów europejskiej strategii energetycznej towarzyszyć będzie pełne poszanowanie wyboru państw członkowskich dotyczącego koszyka energetycznego i kontroli nad źródłami energii pierwotnej, a także duch solidarności między państwami członkowskimi:

- a) zwiększenie bezpieczeństwa dostaw;
- b) zapewnienie konkurencyjności gospodarek państw członkowskich oraz dostępności niedrogiej energii;
- c) promowanie zrównoważonego rozwoju w sferze środowiska naturalnego i walka ze zmianami klimatycznymi”.

Kamieniem milowym w przygotowaniu europejskiej strategii energetycznej było poparcie przez Radę Europejską szeroko zakrojonego planu działania w zakresie energii na lata 2007–2009, w którym poproszono Komisję o jak najszybsze przedstawienie wniosków legislacyjnych, o których mowa w planie działania. Jeden z tych wniosków dotyczy przeglądu Wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

Rada Europejska powzięła w imieniu UE stanowcze i niezależne zobowiązanie dotyczące zmniejszenia do 2020 r. emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20 % w porównaniu z rokiem 1990. Podkreśliła również konieczność zwiększenia efektywności energetycznej w UE w celu zmniejszenia o 20 % konsumpcji energii w UE w stosunku do prognoz na rok 2020, a także przyjęła jako wiążący cel 20-procentowy udział energii ze źródeł odnawialnych w całkowitej konsumpcji energii UE do 2020 r. oraz wiążący dla wszystkich państw członkowskich co najmniej 10-procentowy udział biopaliw w całkowitej konsumpcji benzyny i oleju napędowego w transporcie do roku 2020.

Niniejsze wytyczne stanowią jeden instrument pozwalający na wykonanie planu działania i osiągnięcie celów dotyczących energii i zmian klimatycznych w zakresie ochrony środowiska ustalonych przez Radę Europejską.

1.2. **Pomoc państwa a ochrona środowiska**

2. W planie działań w zakresie pomocy państwa zatytułowanym „Mniejsza i lepiej ukierunkowana pomoc państwa: mapa drogowa reformy pomocy państwa na lata 2005-2009”¹ (zwanym dalej „planem działań w zakresie pomocy państwa”) Komisja zauważyła, że pomoc państwa może być skutecznym narzędziem osiągania celów leżących we wspólnym interesie. W pewnych warunkach pomoc państwa może usunąć nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku, poprawiając jego funkcjonowanie i zwiększając konkurencyjność. Niezależnie od usuwania takich nieprawidłowości może ona również pomóc w promowaniu zrównoważonego rozwoju². W planie działań w zakresie pomocy państwa podkreślono również, że ochrona środowiska może umożliwić innowację, stworzyć nowe rynki i zwiększyć konkurencyjność dzięki efektywności źródeł energetycznych i szansom na nowe inwestycje. Pod pewnymi warunkami pomoc państwa może sprzyjać osiągnięciu tych celów, a tym samym najważniejszych celów strategii lizbońskiej dotyczących bardziej zrównoważonego rozwoju i zatrudnienia.
3. Zasadniczym celem kontroli pomocy państwa w zakresie ochrony środowiska jest zadbanie o to, by w wyniku przyznanej pomocy państwa wzrósł poziom ochrony środowiska, co nie byłoby możliwe bez przyznanej pomocy, a także o to, by pozytywne skutki pomocy przeważały nad jej skutkami negatywnymi pod względem zakłócania konkurencji, z uwzględnieniem zasady „zanieczyszczający płaci”.
4. Działalność gospodarcza może szkodzić środowisku, nie tylko poprzez zanieczyszczenia. Bez interwencji rządowej przedsiębiorstwa mogą unikać ponoszenia pełnych kosztów generowanych zanieczyszczeń. Pod względem gospodarczym rynek funkcjonuje więc nieprawidłowo, ponieważ, nie uwzględniając zewnętrznych skutków zanieczyszczeń, nie oferuje skutecznego rozwiązania. Rynek generuje zbyt wiele zanieczyszczeń, a koszty związane z ich negatywnymi skutkami ponosi całe społeczeństwo.

¹ COM(2005) 107

² Zob. ust. 10 planu działania w zakresie pomocy państwa.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

5. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”, ustanowioną w art. 174 Traktatu WE, rozwiązaniem problemu negatywnych skutków zewnętrznych jest zadbanie o to, by zanieczyszczający płacił za wygenerowane przez siebie zanieczyszczenia, co oznacza pełną internalizację kosztów ochrony środowiska przez zanieczyszczającego. Ma to na celu pełne odzwierciedlenie kosztów działalności gospodarczej dla społeczeństwa. Dzięki pełnemu wprowadzeniu w życie zasady „zanieczyszczający płaci” udałooby się więc skorygować nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku. Zasadę „zanieczyszczający płaci” można wprowadzić w życie poprzez ustanowienie obowiązkowych norm ochrony środowiska lub poprzez instrumenty działające na zasadach rynkowych. Niektóre z tych ostatnich mogą obejmować przyznawanie pomocy państwa wszystkim lub wybranym przedsiębiorstwom będącym ich przedmiotem.
6. Stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci” przez państwa członkowskie podlega jednak obecnie pewnym ograniczeniom. Koszt ochrony środowiska jest różny w zależności od przedsiębiorstwa, a waga, jaką się do niej przywiązuje, różni się w zależności od państwa członkowskiego. Państwa członkowskie, które jednostronnie nakładają na przedsiębiorstwa stosunkowo surowe wymagania w zakresie ochrony środowiska, mogłyby uznać, że ich przedsiębiorstwa są pokrzywdzone w porównaniu z firmami z tych państw członkowskich, w których obowiązują mniej surowe normy krajowe. Ponadto państwa członkowskie mogłyby obawiać się, że pełne i natychmiastowe wdrożenie zasady „zanieczyszczający płaci” doprowadziłoby do znacznego wzrostu kosztów dla zanieczyszczających przedsiębiorstw, co mogłoby wywołać wstrząs na rynku i inne zakłócenia. Dlatego też zasada „zanieczyszczający płaci” nie jest wdrażana w wystarczającym stopniu.
7. Błąd prawodawcy nie powinien jednak przeszkadzać państwom członkowskim w nakładaniu wymagań w zakresie ochrony środowiska surowszych od wymagań wspólnotowych i jak największym ograniczaniu negatywnych skutków zewnętrznych.
8. Aby podnieść poziom ochrony środowiska, państwa członkowskie mogą wykorzystywać pomoc państwa jako zachętę dla poszczególnych przedsiębiorstw i w ten sposób osiągnąć wyższy poziom ochrony środowiska niż wymagają tego normy wspólnotowe lub gdy takie normy nie istnieją. Mogą również ustanowić surowsze normy krajowe lub wprowadzić podatki na ochronę środowiska, które będą wyższe niż wymagają tego normy wspólnotowe, lub ustanowić takie normy lub wprowadzić takei podatki w przypadku braku przepisów wspólnotowych w tym zakresie.
9. Zdaniem Komisji konieczny jest przegląd zasad pomocy państwa na ochronę środowiska, aby osiągnąć cele określone w planie działań w zakresie pomocy państwa, a w szczególności zapewnić lepsze ukierunkowanie pomocy, jej dostosowanie do warunków gospodarki rynkowej i bardziej efektywne procedury. Niezbędne jest również uwzględnienie zmian, jakie zachodzą w polityce w zakresie ochrony środowiska i technologii środowiskowych, i odpowiednie dostosowanie zasad na podstawie zdobytych doświadczeń.
10. Niniejsze wytyczne określają zasady, które Komisja będzie stosować przy ocenie pomocy na ochronę środowiska, zwiększając przy tym pewność prawną i przejrzystość swoich procedur decyzyjnych. Pomoc na ochronę środowiska będzie oceniana przede wszystkim w oparciu o postanowienia art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

WE. Niniejsze wytyczne zastępują Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego³, które weszły w życie w 2001 r.

11. Niniejsze wytyczne określają zasady dwóch rodzajów oceny: oceny standardowej dotyczącej środków pomocy, których kwota nie przekracza określonego progu (rozdział 3), oraz oceny szczegółowej w przypadku kwoty pomocy przekraczającej ten próg (rozdział 4).
12. Niniejsze wytyczne będą miały zastosowanie do wszystkich środków zgłoszonych Komisji, czy to ze względu na to, że dany środek nie jest objęty rozporządzeniem o wyłączeniu grupowym, czy też ze względu na nałożony przez to rozporządzenie obowiązek indywidualnego zgłaszania pomocy, czy też ze względu na to, że dane państwo członkowskie decyduje się zgłosić środek, który z zasady mógłby podlegać wyłączeniu na mocy rozporządzenia o wyłączeniu grupowym, jak również na potrzebę oceny wszelkiej niezgłoszonej pomocy.

1.3. Test bilansujący i jego zastosowanie do pomocy na ochronę środowiska

1.3.1. Plan działań w zakresie pomocy państwa: mniejsza i lepiej ukierunkowana pomoc, test bilansujący na potrzeby oceny pomocy

13. W planie działań w zakresie pomocy państwa Komisja ogłosiła, że „aby jak najlepiej wypełnić cele odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia Komisja wzmocni, w odpowiednich przypadkach, swoje podejście gospodarcze do analizy pomocy państwa. Podejście gospodarcze jest instrumentem służącym lepszemu ukierunkowaniu pomocy państwa na cele odnowionej strategii lizbońskiej”.
14. Oceniając zgodność danego środka pomocy ze wspólnym rynkiem, Komisja dokonuje zestawienia pozytywnego wpływu środka pomocy na osiągnięcie danego celu stanowiącego przedmiot wspólnego zainteresowania i jego potencjalnie negatywnych skutków ubocznych, takich jak zakłócenie wymiany handlowej i konkurencji. W oparciu o dotychczasowe praktyki w planie działań w zakresie pomocy państwa sformalizowano przeprowadzanie tego rodzaju bilansu, tworząc narzędzie określone mianem „testu bilansującego”⁴. Obejmuje on trzy etapy; dwa pierwsze odnoszą się do pozytywnych skutków pomocy państwa, a trzeci do skutków negatywnych oraz wynikającego z nich bilansu jednych i drugich. Test bilansujący ma następującą strukturę:

(1) Czy środek pomocy jest przeznaczony na jasno określony cel będący przedmiotem wspólnego zainteresowania (np. wzrost gospodarczy, zatrudnienie, spójność, ochrona środowiska, bezpieczeństwo energetyczne)?

³ Dz.U. C 37 z 3.2.2001, str. 3.

⁴ Por. plan działania w zakresie pomocy państwa (przypis 1), pkt 11 i 20, bardziej szczegółowo ujęte w komunikacie w sprawie innowacji, COM(2005) 436 (wersja ostateczna) z 21.9.2005 r.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

W kontekście niniejszych wytycznych właściwym celem będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania jest ochrona środowiska.

(2) Czy pomoc została tak zaplanowana, aby zapewnić osiągnięcie celu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania, tj. czy planowana pomoc ma usunąć nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku lub osiągnąć inny cel?

- a) Czy pomoc państwa jest odpowiednim instrumentem polityki?
- b) Czy istnieje efekt zachęty, tj. czy pomoc powoduje zmianę postępowania przedsiębiorstw?
- c) Czy środek pomocy jest proporcjonalny, tj. czy taka sama zmiana postępowania byłaby możliwa przy mniejszej pomocy?

(3) Czy naruszenie zasad konkurencji i wpływ na wymianę handlową ograniczono w taki sposób, aby ogólny bilans środka pomocy był pozytywny?

Opisany tu test bilansujący ma zastosowanie zarówno przy opracowywaniu zasad pomocy państwa, jak i przy ocenie konkretnych przypadków.

1.3.2. Cel stanowiący przedmiot wspólnego zainteresowania objęty niniejszymi wytycznymi

- 15. Artykuł 2 tiret pierwsze Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, że zrównoważony rozwój jest jednym z głównych celów Unii Europejskiej. Powinien on opierać się na dobrobycie gospodarczym, spójności społecznej i wysokim poziomie ochrony środowiska. Wspieranie kwestii ochrony środowiska jest zatem ważnym celem stanowiącym przedmiot wspólnego zainteresowania. Ponadto w art. 6 Traktatu WE mowa jest o potrzebie uwzględniania ochrony środowiska we wszystkich obszarach polityki wspólnotowej, a art. 174 ust. 2 Traktatu WE stanowi, że polityka w zakresie ochrony środowiska opiera się na zasadzie ostrożności, działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła⁵ i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”.
- 16. Niniejsze wytyczne określają warunki zatwierdzania pomocy państwa przeznaczonej na usuwanie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku prowadzących do niższego poziomu ochrony środowiska.
- 17. Najczęściej spotykana nieprawidłowość w funkcjonowaniu rynku w kontekście ochrony środowiska wiąże się z negatywnymi skutkami zewnętrznymi. Nie istnieje żaden automatyczny mechanizm, zgodnie z którym przedsiębiorstwo działające we własnym interesie musi uwzględnić negatywne skutki zewnętrzne związane z zanieczyszczeniami podczas podejmowania decyzji o sposobie i wielkości produkcji. Innymi słowy, koszty produkcji są niższe z punktu widzenia przedsiębiorstwa niż z punktu widzenia społeczeństwa, co prowadzi do zbyt wysokiego poziomu

⁵ Może to obejmować np. takie działania jak uwolnienie zanieczyszczeń chemicznych, wpływających np. na stan wód i zakłócających ekosystem lub działania mające negatywny wpływ na wielkość np. zasobów wodnych.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

generowanych zanieczyszczeń lub niewystarczających działań przedsiębiorstw na rzecz ochrony środowiska.

18. W obliczu tego rodzaju nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku organy krajowe stosują zwykle określone uregulowania prawne, tak aby uwzględnić negatywne skutki zewnętrzne związane z zanieczyszczeniami. Na mocy obowiązujących norm, podatków, instrumentów gospodarczych i innych przepisów przedsiębiorstwo generujące zanieczyszczenia („zanieczyszczający”) musi ponieść koszty zanieczyszczenia wobec społeczeństwa (zasada „zanieczyszczający płaci”). Może to jednak prowadzić do znacznego wzrostu kosztów produkcji przedsiębiorstwa, wpływając negatywnie na jego działalność gospodarczą. Ponadto z uwagi na fakt, że wielkość generowanych zanieczyszczeń różni się w zależności od sektora przemysłu i przedsiębiorstwa, różne są także koszty stosowania się do wszelkich uregulowań prawnych dotyczących ochrony środowiska nie tylko w zależności od przedsiębiorstwa, ale również od państwa członkowskiego. Co więcej, państwa członkowskie mogą różnie postrzegać kwestię konieczności wyznaczenia ambitnych celów w obszarze ochrony środowiska?
19. Wobec braku wspólnotowych norm i działających na zasadach rynkowych instrumentów w pełni realizujących zasadę „zanieczyszczający płaci” (błąd prawodawcy) państwa członkowskie mogą jednostronnie decydować o ustanowieniu surowszych norm ochrony środowiska. Może to jednak doprowadzić do wzrostu kosztów działalności przedsiębiorstw. Z tego względu, oprócz wprowadzenia odpowiednich przepisów, państwa członkowskie mogą stosować pomoc państwa jako zachętę do spełniania surowszych norm ochrony środowiska. Dysponują tutaj dwoma instrumentami:

- **indywidualne zachęty do ograniczania zanieczyszczeń i innych negatywnych skutków dla środowiska:** po pierwsze państwa członkowskie mogą zachęcać poszczególne przedsiębiorstwa do stosowania norm surowszych niż normy wspólnotowe. W takim przypadku beneficjent ogranicza zanieczyszczenia, dlatego że otrzymuje pomoc na zmianę postępowania, a nie dlatego, że musi ponieść ich koszty zanieczyszczeń. Celem pomocy państwa jest wówczas bezpośrednia korekta nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku związanej z negatywnym wpływem zanieczyszczeń;

- **zachęty do wprowadzenia krajowych uregulowań prawnych w zakresie ochrony środowiska, które byłyby surowsze niż normy wspólnotowe:** po drugie państwa członkowskie mogą uchwalić przepisy krajowe, które byłyby surowsze w stosunku do wymagań Wspólnoty. Dla niektórych przedsiębiorstw może to jednak oznaczać dodatkowe koszty, wpływając w ten sposób na ich konkurencyjność. Takie koszty mogą być ponadto różnym obciążeniem dla różnych przedsiębiorstw ze względu na ich wielkość, pozycję na rynku, technologię i inne uwarunkowania. W takim przypadku pomoc państwa może być konieczna, aby zmniejszyć obciążenie dla przedsiębiorstw najbardziej dotkniętych zmianami, umożliwiając tym samym państwom członkowskim przyjęcie surowszych przepisów krajowych w zakresie ochrony środowiska.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

1.3.3. *Właściwe instrumenty*

20. Państwo ma do odegrania dużą rolę w zapewnieniu odpowiedniego poziomu ochrony środowiska. Uregulowania prawne i instrumenty działające na zasadach rynkowych to najważniejsze narzędzia umożliwiające osiągnięcie celów w zakresie ochrony środowiska. Ważną rolę mogą także odegrać instrumenty miękkie, takie jak dobrowolne oznakowanie ekologiczne, oraz propagowanie technologii przyjaznych środowisku. Jednak nawet znalezienie właściwych proporcji między różnymi instrumentami może być trudne, a sam fakt istnienia nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku czy też celów politycznych nie uzasadnia przyznania pomocy państwa.
21. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zanieczyszczający powinien ponosić pełne koszty generowanych przez siebie zanieczyszczeń, w tym koszty pośrednie ponoszone przez społeczeństwo (internalizacja kosztów zewnętrznych). Przepisy w zakresie ochrony środowiska mogą być przydatnym instrumentem przenoszącym ciężar kosztów na zanieczyszczającego. Przestrzeganie zasady „zanieczyszczający płaci” teoretycznie gwarantuje korektę nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku związanej z negatywnymi skutkami zewnętrznymi. Zatem pełne stosowanie tej zasady spowodowałoby, że interwencja ze strony państwa w celu zapewnienia skutecznego działania mechanizmów rynkowych nie byłaby potrzebna. Zasada „zanieczyszczający płaci” jest nadal zasadą podstawową, a pomoc państwa jest opcją drugą w kolejności. Stosowanie pomocy państwa w kontekście zasady „zanieczyszczający płaci” zdjęłoby z zanieczyszczającego ciężar kosztów generowanych przez niego zanieczyszczeń. W takich przypadkach pomoc państwa może więc nie być właściwym instrumentem.
22. Niemniej jednak, szczególnie ze względu na niepełną realizację zasady „zanieczyszczający płaci”, obecny poziom ochrony środowiska nie jest zadowalający z następujących powodów:
 - a) po pierwsze trudno jest określić dokładny koszt zanieczyszczeń. Obliczanie dodatkowych kosztów społecznych związanych z każdym rodzajem produkcji jest technicznie skomplikowane, a uwzględnianie różnic w poziomach zanieczyszczeń ze względu na producenta może być nieefektywne, jeżeli powiązane koszty administracyjne są wysokie. Istotne są również zróżnicowane reakcje na zmiany cen konsumpcyjnych (elastyczność cen); między poszczególnymi osobami lub społeczeństwami mogą występować również różnice co do oceny kosztów zanieczyszczeń, w zależności od oceny wpływu dzisiejszych działań na przyszłe pokolenia. Co więcej, niektóre koszty trudno w sposób całkowicie pewny wyrazić finansowo, np. krótsza średnia długość życia lub szkody wyrządzone środowisku. Obliczanie kosztów zanieczyszczeń zawsze będzie się więc wiązało z pewnym stopniem niedokładności;
 - b) po drugie zbyt nagłe podniesienie cen wielu produktów przemysłowych w celu internalizacji kosztów zanieczyszczeń może być wstrząsem i wywołać zakłócenia gospodarcze. Z punktu widzenia państwa bardziej pożądane mogą więc wydawać się umiarkowane kroki w kierunku włączenia pełnej ceny zanieczyszczeń w niektóre procesy produkcyjne.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

W kontekście niezadowalającego poziomu ochrony środowiska, pomoc państwa, choć nie rozwiązuje wszystkich wyżej wymienionych problemów, może być zachętą dla przedsiębiorstw (*zachęty indywidualne*) do prowadzenia działań i realizowania inwestycji, które nie są obowiązkowe i które w przeciwnym razie nie zostałyby podjęte przez przedsiębiorstwa zorientowane na zysk.

1.3.4. *Efekt zachęty i konieczność pomocy*

23. Skutkiem pomocy państwa na ochronę środowiska musi być zmiana postępowania jej beneficjenta, tak aby poziom ochrony środowiska był wyższy, niż gdyby takiej pomocy nie otrzymał.
24. Efekt zachęty określany jest w drodze analizy scenariusza alternatywnego, w której porównuje się stopień nasilenia pożądanых działań przy założeniu udzielenia i nieudzielenia pomocy. Celem jest upewnienie się, że bez pomocy państwa przedsiębiorstwo nie podjęłoby takich działań mimo nierozzerwalnie związanych z nimi korzyści.
25. Prawidłowa analiza scenariusza alternatywnego jest niezbędna do ustalenia, czy pomoc państwa wywołuje efekt zachęty. Jest również konieczna do obliczenia dodatkowych kosztów inwestycji lub produkcji związanych z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska.
26. Aby sprostać obowiązkowym normom wspólnotowym, konieczne mogą być nowe inwestycje. Ponieważ przedsiębiorstwo musiałoby tak czy inaczej wypełnić te zobowiązania, pomoc państwa na spełnianie obowiązkowych norm wspólnotowych nie jest uzasadniona.

1.3.5. *Proporcjonalność pomocy*

27. Pomoc uznaje się za proporcjonalną tylko wtedy, gdy takiego samego wyniku nie udało się osiągnąć przy wykorzystaniu mniejszej pomocy. Proporcjonalność wiąże się również z poziomem selektywności środka.
28. W szczególności kwotę pomocy trzeba ograniczyć do minimum niezbędnego do osiągnięcia pożądanego poziomu ochrony środowiska. W związku z tym koszty kwalifikowalne w przypadku pomocy inwestycyjnej oblicza się na podstawie dodatkowych kosztów (netto) koniecznych do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska. Oznacza to, że zasadniczo od dodatkowych kosztów inwestycji odejmuje się wszystkie korzyści, jakie odnosi przedsiębiorstwo.
29. W przypadku niektórych środków nie można opierać się na kosztach dodatkowych. Dotyczy to pomocy w formie zwolnień i ulg podatkowych w zakresie podatków na ochronę środowiska oraz pomocy w postaci programów handlu uprawnieniami. W takich przypadkach konieczne jest zapewnienie proporcjonalności poprzez warunki i kryteria uniemożliwiające beneficjentowi uzyskanie nadmiernych korzyści oraz gwarantujące ograniczenie selektywności środka do minimum.
30. Koszty ochrony środowiska są często stosunkowo wyższe dla małych i średnich przedsiębiorstw (zwanych dalej „MŚP”) z uwagi na zakres ich działalności. Ponadto zdolność MŚP do ponoszenia takich kosztów jest często ograniczona poprzez niedoskonałości rynku kapitałowego. Z tego powodu i w świetle zmniejszonego

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

ryzyka poważnych zakłóceń konkurencji, gdy beneficjent należy do kategorii MŚP, premia dla MŚP w przypadku niektórych rodzajów pomocy może być uzasadniona.

31. Państwa członkowskie zachęca się także do zagwarantowania korzyści z tytułu ograniczenia kosztów w kontekście działań na rzecz ochrony środowiska, np. wybierania takich środków pomocy, gdzie uniknięte koszty zewnętrzne są wysokie w stosunku do kwoty pomocy. Ponieważ jednak nie istnieje bezpośredni związek między unikniętymi kosztami zewnętrznymi i kosztami ponoszonymi przez przedsiębiorstwo, uniknięte koszty zewnętrzne należy traktować jako podstawę do określania kwoty pomocy państwa tylko w wyjątkowych przypadkach. Zasadniczo w celu odpowiedniego zachęcenia przedsiębiorstwa do zmiany postępowania kwota pomocy musi być bezpośrednio związana z kosztami ponoszonymi przez przedsiębiorstwo.

1.3.6. Konieczność ograniczenia negatywnych skutków pomocy na ochronę środowiska w celu zapewnienia dodatniego bilansu ogólnego

32. Pod warunkiem, że środki pomocy państwa na ochronę środowiska są właściwie przydzielane, jedynie równoważą faktyczne koszty dodatkowe związane z wyższym poziomem ochrony środowiska, ryzyko nadmiernego zakłócenia konkurencji jest zwykle raczej ograniczone. Bardzo ważne jest zatem właściwe ukierunkowanie środków pomocy państwa na ochronę środowiska. Jednak w przypadkach, gdy pomoc nie jest konieczna lub jest tylko częściowo konieczna do osiągnięcia zamierzonego celu, może ona na kilka sposobów zaszkodzić konkurencji. Może to mieć miejsce szczególnie, jeśli pomoc prowadzi do:
- a) utrzymania na rynku nieefektywnych przedsiębiorstw;
 - b) zakłócenia systemu dynamicznych zachęt/wypierania z rynku;
 - c) powstania znaczącej pozycji rynkowej lub stosowania praktyk wykluczających;
 - d) sztucznego przesunięcia przepływów handlowych lub zmiany lokalizacji produkcji.
33. W niektórych przypadkach celem środka jest zmiana profilu produkcji z produktów bardziej zanieczyszczających na produkty bardziej przyjazne środowisku, gdzie produkty beneficjenta zastępują produkty konkurentów. Wpływu na udział w rynku (w porównaniu z sytuacją nieudzielenia pomocy) nie należy wówczas uznawać za szkodliwy, o ile tylko ograniczenie kosztów zewnętrznych znacznie przewyższa ograniczenie zysków przedsiębiorstw nieotrzymujących pomocy. Im mniejszy jest spodziewany wpływ danego środka na ochronę środowiska, tym ważniejsza jest ocena jego oddziaływania na udział w rynku i poziom zysków konkurencyjnych technologii.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

1.4. Stosowanie testu bilansującego: przesłanki prawne i potrzeba dokładniejszej oceny

34. Nie naruszając przepisów art. 4-7 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999⁶, przesłanki prawne, którymi posługuje się Komisja, są różne w zależności od rodzaju zgłoszonego środka pomocy.
35. W rozdziale 3 niniejszych wytycznych Komisja określiła szereg środków, co do których z góry zakłada, że pomoc państwa będzie usuwać konkretne nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku utrudniające ochronę środowiska lub poprawiać poziom ochrony środowiska. Komisja określa również warunki i parametry mające zapewnić, że pomoc państwa udzielana w ramach tych środków rzeczywiście wywoła efekt zachęty, będzie proporcjonalna, a jej negatywny wpływ na konkurencję i handel będzie ograniczony. Rozdział 3 zawiera zatem parametry dotyczące działania objętego pomocą, intensywności pomocy oraz warunków związanych ze zgodnością pomocy ze wspólnym rynkiem.
36. Jednak w przypadku kwot pomocy przekraczających określone progi oraz niektórych sytuacji szczególnych konieczny jest dodatkowy nadzór w związku z większym ryzykiem zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej. Będzie on zasadniczo polegał na bardziej szczegółowej analizie merytorycznej środka zgodnie z warunkami określonymi w rozdziale 4. Środek zostanie uznany za zgodny ze wspólnym rynkiem, jeśli wyniki testu bilansującego przeprowadzonego zgodnie z rozdziałem 4 będą zasadniczo pozytywne. W kontekście tej analizy nie zakłada się z góry, że spełnione są kryteria zgodności ze wspólnym rynkiem.
37. W wyniku takiej szczegółowej analizy Komisja może zatwierdzić pomoc, uznać jej niezgodność ze wspólnym rynkiem lub warunkowo uznać jej zgodność ze wspólnym rynkiem.

1.5. Uzasadnienie specjalnych środków objętych niniejszymi wytycznymi

38. Komisja określiła szereg środków, w przypadku których pomoc państwa może, pod pewnymi warunkami, być zgodna z art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE.

1.5.1. Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych

39. Ten rodzaj pomocy stanowi indywidualną zachętę dla przedsiębiorstw mającą na celu poprawę ochrony środowiska. Zazwyczaj przedsiębiorstwo nie ma powodu, aby stosować normy surowsze niż obowiązujące, jeśli koszty takich działań przewyższają ewentualne korzyści. W takich przypadkach pomoc państwa może być zachętą dla przedsiębiorstwa do działań na rzecz poprawy ochrony środowiska. Zgodnie z celem wspólnotowym, jakim jest wspieranie innowacji ekologicznych, większą przychylnością mogą zyskać projekty w zakresie innowacji ekologicznej, które mają na celu usunięcie podwójnej nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku, tj. wyższego ryzyka innowacji

⁶ Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 83 z 27.3.1999 r., str.1).

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

połączonego z ekologicznym aspektem projektu. Pomoc na innowacje ekologiczne ma więc za zadanie przyspieszenie popularyzacji takich innowacji na rynku.

1.5.2. Pomoc na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm wspólnotowych

40. Na podstawie niniejszych wytycznych nie można zatwierdzić pomocy na pomoc przedsiębiorstwom w spełnieniu już obowiązujących norm wspólnotowych, ponieważ nie prowadziłyby ona do poprawy poziomu ochrony środowiska. Jednak w przypadku MŚP pomoc państwa może zagwarantować dużo szybsze wdrażanie nowo przyjętych norm wspólnotowych i w ten sposób przyczynić się do ograniczenia zanieczyszczeń w szybszym tempie, niż miałyby to miejsce w przypadku nieudzielenia pomocy. W takich przypadkach pomoc państwa może zachęcić poszczególne MŚP do zrównoważenia negatywnych skutków zewnętrznych związanych z zanieczyszczeniami.

1.5.3. Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych w sektorze transportu

41. Transport odpowiada za znaczną część całkowitej emisji gazów cieplarnianych (ok. 30 %), jak również za lokalne zanieczyszczenia w postaci pyłów, NO_x i SO_x. Ważne jest zatem wspieranie ekologicznych środków transportu, zarówno w celu powstrzymania globalnych zmian klimatycznych, jak i redukcji lokalnych zanieczyszczeń, zwłaszcza w miastach. W tym kontekście szczególnie istotne jest wspieranie zakupu ekologicznych pojazdów transportowych (w tym statków).

1.5.4. Pomoc na oszczędzanie energii

42. Ten rodzaj pomocy ma na celu usunięcie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku związanej z negatywnymi skutkami zewnętrznymi poprzez indywidualne zachęty do osiągania celów w dziedzinie ochrony środowiska związanych z oszczędzaniem energii i ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych. Zgodnie z protokołem z Kioto w latach 2008-2012 UE jest zobowiązana ograniczyć emisję gazów cieplarnianych o 8 % w stosunku do poziomu emisji w 1990 r. Na poziomie wspólnotowym celem jest ograniczenie emisji tych gazów o co najmniej 20 % do 2020 r. w porównaniu do 1990 r.⁷, co zostało zatwierdzone przez Radę Europejską na szczycie w dniach 8-9 marca 2007 r. W tym kontekście Rada Europejska zatwierdziła także cel UE na wyższym poziomie, tj. ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w 2020 r. o 30 % w stosunku do 1990 r. jako wkład UE na rzecz globalnego, obszernego i wystarczająco ambitnego porozumienia na okres po 2012 r. Ponadto państwa członkowskie są zobowiązane przyjąć ogólne orientacyjne cele krajowe, które zakładają 9-procentową oszczędność energii w okresie 9 lat, i dążyć do ich osiągnięcia⁸. Pomoc państwa może być właściwa w przypadkach, gdy inwestycje prowadzące do oszczędności energii nie są wymagane zgodnie z normami wspólnotowymi oraz gdy nie są dochodowe, tj. gdy koszt zaoszczędzenia energii jest wyższy niż związane z nim prywatne korzyści ekonomiczne. W przypadku MŚP konieczne może być większe wsparcie w celu uwzględnienia tego, że MŚP często nie doceniają długoterminowych korzyści

⁷ Komunikat Komisji do Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego: Europejska polityka energetyczna (COM (2007) 1 wersja ostateczna z dnia 10 stycznia 2007 r.).

⁸ Dyrektywa 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/76/EWG (Dz.U. L 114 z 27.4.2006, str. 64).

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

płynących z oszczędzania energii, co jest przyczyną niedoinwestowania w środki służące oszczędzaniu energii.

1.5.5. Pomoc na odnawialne źródła energii

43. Ten rodzaj pomocy ma na celu usunięcie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku związanej z negatywnymi skutkami zewnętrznymi poprzez indywidualne zachęty do zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w ogólnej produkcji energii. Większe wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, takiej jak energia wiatru, energia słoneczna, energia wodna i biomasa, jest jednym z priorytetów Wspólnoty w zakresie ochrony środowiska, jak również priorytetem ekonomicznym i energetycznym. Oczekuje się, że odegra ono ważną rolę w procesie ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Na poziomie Wspólnoty celem jest 20-procentowy udział energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii w UE do 2020 r.⁹. Pomoc państwa jest uzasadniona, jeśli koszt produkcji energii ze źródeł odnawialnych jest wyższy niż koszt produkcji energii ze źródeł tradycyjnych oraz jeśli indywidualnych producentów lub konsumentów nie obowiązują normy Wspólnotowe dotyczące udziału energii ze źródeł odnawialnych. Wysoki koszt produkcji pewnych rodzajów energii ze źródeł odnawialnych uniemożliwia przedsiębiorstwom stosowanie konkurencyjnych cen, utrudniając tym samym wejście takiej energii na rynek. Jednak dzięki rozwojowi technologii w obszarze energii ze źródeł odnawialnych i stopniowo rosnącej internalizacji skutków zewnętrznych związanych z ochroną środowiska (wynikających np. z dyrektywy IPPC¹⁰, prawodawstwa dotyczącego jakości powietrza, opodatkowania energii oraz systemu handlu uprawnieniami do emisji) różnica pod względem kosztów produkcji w ostatnich latach maleje, w związku z czym coraz mniejsza jest również konieczność pomocy. Ponadto, jak wskazano w raporcie w sprawie postępu w dziedzinie biopaliw, promocja biopaliw powinna w zrównoważony sposób przynieść korzyść bezpieczeństwu dostaw i polityce dotyczącej zmian klimatycznych¹¹. Zatem pomoc państwa może stanowić właściwy instrument tylko dla tych zastosowań odnawialnych źródeł energii, w których korzyści dla środowiska i zrównoważony rozwój są ewidentne.

1.5.6. Pomoc na skojarzone wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła (CHP) i pomoc na ciepłownictwo komunalne

44. Te rodzaje pomocy mają na celu usunięcie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku związanej z negatywnymi skutkami zewnętrznymi poprzez indywidualne zachęty do osiągania celów w dziedzinie ochrony środowiska związanych z oszczędzaniem energii. CHP to najbardziej efektywna technologia jednoczesnej produkcji energii i ciepła. Dzięki skojarzonej produkcji energii i ciepła straty energii w procesie produkcji są mniejsze. W strategii wspólnotowej przedstawionej w strategii Komisji w

⁹ COM(2007) 1 wersja ostateczna.

¹⁰ Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz.U. L 257 z 10.10.1996, str. 26).

¹¹ Dnia 30 kwietnia 2007 r. Komisja Europejska rozpoczęła publiczne konsultacje w sprawie „zagadnień związanych z biopaliwami w nowym prawodawstwie dotyczącym promowania energii ze źródeł odnawialnych”, odnosząc się do takich kwestii, jak sposób uzyskania udziału biopaliw w wysokości 10 % i sposób zapewnienia zrównoważonego rozwoju w sferze środowiska. Miały one pomóc Komisji w przygotowaniu wniosków w sprawie uwzględnienia tych celów w prawodawstwie. Wyniki konsultacji zostaną wzięte pod uwagę podczas opracowywania przez Komisję ostatecznej wersji niniejszych wytycznych.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

sprawie kogeneracji z 1997 r. ustalono ogólny cel orientacyjny dotyczący podwojenia udziału energii produkowanej w technologii kogeneracji do 18 % do 2010 r. Później znaczenie CHP dla strategii energetycznej UE podkreślono poprzez przyjęcie dyrektywy z 2004 r. w sprawie wspierania kogeneracji¹² oraz w rozdziale poświęconym kogeneracji w Planie działania na rzecz racjonalizacji zużycia energii z 2006 r.¹³ W tym ostatnim dokumencie zwrócono uwagę na możliwości związane z ciepłem odpadowym, pochodzącym na przykład z przemysłu lub zakładów komunalnych, i jego praktyczne wykorzystanie, na przykład w ciepłownictwie komunalnym. Komunalne sieci ciepłownicze mogą ponadto być bardziej efektywne pod względem energetycznym niż indywidualne systemy grzewcze i spowodować istotną poprawę jakości powietrza w miastach. Pod warunkiem, że komunalne sieci ciepłownicze uzna się za mniej zanieczyszczające bardziej efektywne pod względem energetycznym zarówno w procesie generacji, jak i dystrybucji ciepła, ale bardziej kosztowne niż indywidualne systemy grzewcze, można przyznać pomoc państwa w celu zachęcenia poszczególnych przedsiębiorstw do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska. Jednak, podobnie jak w przypadku energii ze źródeł odnawialnych, można oczekiwać, że postępująca internalizacja negatywnych skutków zewnętrznych w ramach kosztów innych technologii ograniczy zapotrzebowanie na pomoc, prowadząc do stopniowego zbliżania tych kosztów do kosztów związanych z CHP i ciepłownictwem komunalnym.

1.5.7. Pomoc na gospodarowanie odpadami¹⁴

45. Tego rodzaju pomoc ma na celu zachęcenie poszczególnych przedsiębiorstw do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska związanych z gospodarowaniem odpadami. Zgodnie z szóstym wspólnotowym programem działań w zakresie środowiska naturalnego¹⁵ zapobieganie odpadom i gospodarowanie nimi to jeden z czterech najwyższych priorytetów. Najważniejszym celem jest oddzielenie generowania odpadów od działalności gospodarczej, tak aby wzrost gospodarczy UE nie prowadził do rosnącej ilości odpadów. W tym kontekście pomoc może zostać udzielona zarówno producentowi odpadów (zgodnie z sekcją 3.1.1), jak i przedsiębiorstwu zajmującemu się gospodarowaniem odpadami wytworzonymi przez inne przedsiębiorstwa lub ich recyklingiem (zgodnie z sekcją 3.1.8). Wówczas konieczne jest jednak zagwarantowanie pozytywnego wpływu na środowisko, wykluczone jest obchodzenie zasady „zanieczyszczający płaci” i niepożądane jest zakłócanie działania rynków surowców wtórnych.

1.5.8. Pomoc na rekultywację zanieczyszczonych terenów

46. Ten rodzaj pomocy ma na celu zachęcenie poszczególnych przedsiębiorstw do przeciwdziałania negatywnym skutkom zewnętrznym, w przypadku gdy nie można zidentyfikować zanieczyszczającego i zmusić go do poniesienia kosztów naprawienia szkód wyrządzonych środowisku. W takich sytuacjach pomoc państwa może być

¹² Dyrektywa 2004/8/WE (Dz.U. L 52 z 21.2.2004, str. 50).

¹³ COM(2006) 545 wersja ostateczna.

¹⁴ Gospodarowanie odpadami obejmuje ich ponowne wykorzystanie, recykling i odzysk.

¹⁵ Decyzja nr 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. ustanawiająca szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego (Dz.U. L 242 z 10.9.2002).

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

uzasadniona, jeśli koszt rekultywacji terenu jest wyższy niż wzrost jego wartości po rekultywacji.

1.5.9. Pomoc na relokację przedsiębiorstw

47. Ten rodzaj pomocy inwestycyjnej ma na celu zachęcenie poszczególnych przedsiębiorstw do przeciwdziałania negatywnym skutkom zewnętrznym poprzez relokację przedsiębiorstw wytwarzających znaczne zanieczyszczenia do obszarów, gdzie takie zanieczyszczenia będą miały mniej szkodliwy wpływ na środowisko, tj. koszty zewnętrzne będą niższe. Zgodnie z zasadą ostrożności niniejsze wytyczne umożliwiają udzielanie pomocy na relokację *przedsiębiorstw o wysokim stopniu ryzyka* zgodnie z dyrektywą Rady 96/82/WE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi¹⁶ („dyrektywa Seveso II”). Na podstawie dotychczasowych wypadków widać, jak ważna jest lokalizacja zakładu objętego dyrektywą Seveso II, zarówno z uwagi na zapobieganie awariom, jak i ograniczenie ich konsekwencji dla ludzi i środowiska. Pomoc państwa może być zatem uzasadniona, jeśli przyczyny relokacji są związane z ochroną środowiska. Aby uniknąć przyznawania pomocy na relokację z innych przyczyn, wymagana jest decyzja właściwych organów administracji publicznej w sprawie relokacji przedsiębiorstwa. Koszty kwalifikowalne muszą zostać ograniczone w celu uwzględnienia wszelkich korzyści, jakie przedsiębiorstwo może odnieść w związku z relokacją.

1.5.10. Pomoc w postaci ulg lub zwolnień podatkowych

48. Ten rodzaj pomocy można zastosować, aby pośrednio zniwelować negatywne skutki zewnętrzne poprzez ułatwienie wprowadzenia wyższych krajowych podatków na ochronę środowiska. Ulgi i zwolnienia podatkowe mogą umożliwić przyjęcie wyższych podatków dla innych przedsiębiorstw, poprawiając w ten sposób ogólny poziom internalizacji kosztów i ochrony środowiska. Aby ograniczyć ewentualne zakłócenie konkurencji spowodowane przez ulgi i zwolnienia podatkowe (z wyjątkiem tych beneficjentów, którzy mogą wykazać, że zmniejszenie poziomu spożycia lub emisji jest w ich przypadku niemożliwe) dla równowagi beneficjent powinien płacić duże kwoty podatku krajowego lub zawrzeć porozumienie dotyczące ochrony środowiska, mające na celu ograniczenie zanieczyszczeń. W przypadku podatków, których poziom jest jednolity w całej Wspólnocie, nie będą wymagane działania równoważące, jeśli zapłacony podatek jest co najmniej równy minimum wspólnotowemu.

1.5.11. Pomoc związana z programami handlu uprawnieniami

49. Programy handlu uprawnieniami mogą wiązać się z pomocą państwa w różny sposób, np. kiedy państwo członkowskie przyznaje uprawnienia i ulgi poniżej ich wartości rynkowej. Ten rodzaj pomocy można zastosować, aby zniwelować negatywne skutki zewnętrzne poprzez umożliwienie wprowadzenia działających na zasadach rynkowych instrumentów służących osiągnięciu celów w zakresie ochrony środowiska. Jeśli całkowita liczba uprawnień przyznanych przez państwo członkowskie jest niższa niż spodziewane całkowite zapotrzebowanie przedsiębiorstw, ogólny wpływ na ochronę

¹⁶ Dyrektywa Rady 96/82/WE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (Dz.U. L 10 z 14.1.1997, str. 13), ostatnio zmieniona dyrektywą 2003/105/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2003 r. (Dz.U. L 345 z 31.12.2003, str. 97).

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

środowiska będzie pozytywny. Na poziomie poszczególnych przedsiębiorstw, jeśli przyznane uprawnienia nie pokrywają całego przewidywanego zapotrzebowania, dane przedsiębiorstwo musi ograniczyć zanieczyszczenia (przyczyniając się w ten sposób do poprawy ochrony środowiska) albo kupić dodatkowe uprawnienia (płacąc w ten sposób za swoje zanieczyszczenia). W związku z celem ograniczenia zakłóceń konkurencji nie można pozwolić na nadmierny przydział uprawnień oraz należy poczynić starania, aby uniknąć zbyt wysokich barier wejścia na rynek¹⁷.

2. ZAKRES STOSOWANIA I DEFINICJE

2.1. Zakres stosowania wytycznych

50. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy państwa na ochronę środowiska. Będą one stosowane zgodnie z polityką Wspólnoty w zakresie pomocy państwa, innymi postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Traktatu o Unii Europejskiej oraz prawodawstwem przyjętym na mocy tych traktatów.
51. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy¹⁸ na wsparcie ochrony środowiska we wszystkich sektorach objętych Traktatem WE. Mają one także zastosowanie do sektorów podlegających szczególnym zasadom wspólnotowym w zakresie pomocy państwa (hutnictwo żelaza i stali, budownictwo okrętowe, przemysł motoryzacyjny, sektor włókien syntetycznych, transport, węgiel, rolnictwo i rybołówstwo), o ile takie szczególne zasady nie stanowią inaczej.
52. Niniejsze wytyczne nie obejmują projektowania i produkcji ekologicznych produktów, maszyn lub środków transportu, których eksploatacja pochłania mniej zasobów naturalnych, ani działań podejmowanych w ramach zakładów lub innych jednostek produkcyjnych w celu poprawy bezpieczeństwa lub higieny pracy.
53. W przypadku rolnictwa i rybołówstwa niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy na ochronę środowiska na rzecz przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z przetwórstwem produktów rolnych i obrotem takimi produktami. W odniesieniu do przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z przetwórstwem produktów rybołówstwa i obrotem takimi produktami, o ile pomoc dotyczy wydatków kwalifikujących się do niej na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego¹⁹, maksymalne dozwolone stawki pomocy odpowiadają stawce przewidzianej w niniejszych wytycznych lub stawce określonej w tym rozporządzeniu, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. W odniesieniu do produkcji podstawowej w zakresie rolnictwa niniejsze wytyczne mają zastosowanie jedynie do środków, które nie wchodzą już w zakres Wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013, a w odniesieniu do produkcji podstawowej w zakresie rybołówstwa i

¹⁷ Komisja może dokonać przeglądu warunków lub kryteriów zgodności takich programów handlu uprawnieniami w związku ze zmianami w najważniejszych związanych z nimi obszarach polityki ochrony środowiska. W szczególności może to mieć miejsce po przyjęciu przez Komisję wniosku dotyczącego nowej dyrektywy w sprawie systemu handlu uprawnieniami do emisji CO₂ w UE w okresie po roku 2012.

¹⁸ Niniejsze wytyczne nie zajmują się pojęciem pomocy państwa, którego źródłem jest art. 87 ust. 1 Traktatu WE oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji.

¹⁹ Dz.U. L 223 z 15.8.2006, str. 1.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

akwakultury stosuje się je jedynie wtedy, gdy nie przewidziano szczegółowych przepisów traktujących o pomocy na ochronę środowiska.

54. Zakres niniejszych wytycznych nie obejmuje finansowania środków w dziedzinie ochrony środowiska dotyczących infrastruktury transportu powietrznego, drogowego, kolejowego, śródlądowego i morskiego, w tym projektów stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, zgodnie ze wspólnotowymi wytycznymi dotyczącymi rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (decyzja nr 1692/96/WE).
55. Pomoc państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w zakresie ochrony środowiska podlega zasadom określonym w Wspólnotowych zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną²⁰. Niniejsze wytyczne obejmują jednak etap popularyzacji innowacji ekologicznych (nabycie aktywów w postaci innowacji ekologicznych) na rynku.
56. Szczególne właściwości pomocy na szkolenia w dziedzinie ochrony środowiska nie uzasadniają stosowania odrębnych zasad, w związku z czym Komisja będzie rozpatrywać taką pomoc zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej²¹.
57. Usługi doradcze to ważny element wspierania postępów MŚP w zakresie ochrony środowiska. Mogą być szczególnie przydatne do ustalenia, jakie korzyści ekonomiczne może przynieść firmie ekologiczna inwestycja, i w ten sposób skłonić ją do podjęcia inwestycji wspierającej ochronę środowiska. Pomoc dla MŚP na usługi doradcze i konsultacyjne w dziedzinie ochrony środowiska można przyznać na mocy rozporządzenia (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw²².
58. Niniejsze wytyczne nie mają zastosowania do kosztów osieroconych w rozumieniu Komunikatu Komisji w sprawie metod analizy pomocy państwa związanej z kosztami osieroconymi²³.
59. Niektóre działania planowane przez państwa członkowskie, mające na celu wsparcie elektrowni wykorzystujących paliwa kopalne lub innych indywidualnych instalacji wyposażonych w urządzenia do wychwytywania dwutlenku węgla, transportu i składowania lub indywidualnych elementów łańcucha CSS, mogą stanowić pomoc państwa, jednak z uwagi na brak doświadczenia w tym względzie, zbyt wczesne jest określanie wytycznych dla zatwierdzania takiej pomocy. Zważywszy strategiczne znaczenie tej technologii dla UE pod względem bezpieczeństwa energetycznego, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych oraz realizacji przyjętych przez nią celów długoterminowych w celu ograniczenia zmian klimatycznych do 2 °C ponad poziom

²⁰ Dz.U. C 323 z 30.12.2006, str. 1.

²¹ Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 20. Po wejściu w życie nowego rozporządzenia w sprawie wyłączeń, obejmującego również pomoc szkoleniową, zastosowanie będzie miało to właśnie rozporządzenie.

²² Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 33. Po wejściu w życie nowego rozporządzenia w sprawie wyłączeń, obejmującego również pomoc dla MŚP, zastosowanie będzie miało to właśnie rozporządzenie.

²³ Przyjęty przez Komisję dnia 26 lipca 2001 r. i przedstawiony państwom członkowskim pismem o nr ref. SG(2001) D/290869 z dnia 6 sierpnia 2001 r.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

sprzed epoki przemysłowej i zadeklarowanego wsparcia na rzecz budowy do 2015 r. zakładów demonstracyjnych na skalę przemysłową, o ile jest ona bezpieczna dla środowiska, projekty mogłyby podlegać ocenie na mocy art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu lub kwalifikować się do pomocy jako ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania na warunkach określonych w art. 87 ust. 3 lit. b i pkt 134 niniejszych wytycznych.

2.2. Definicje

60. Do celów niniejszych wytycznych stosuje się następujące definicje:

- a) „**ochrona środowiska**” oznacza każde działanie zmierzające do naprawienia wyrządzonej szkody lub zapobiegające wyrządzeniu szkody fizycznemu otoczeniu lub zasobom naturalnym poprzez działalność beneficjenta, działanie zmierzające do zmniejszenia ryzyka wystąpienia takiej szkody bądź zachęcające do bardziej efektywnego korzystania z zasobów naturalnych, w tym środki służące oszczędzaniu energii i korzystanie z odnawialnych źródeł energii²⁴;
- b) „**środki służące oszczędzaniu energii**” oznaczają działania umożliwiające przedsiębiorstwom zmniejszenie zużycia energii w cyklu produkcyjnym;
- c) „**norma wspólnotowa**” oznacza
 - (i) obowiązkową normę wspólnotową określającą poziom, jaki należy osiągnąć w zakresie ochrony środowiska przez pojedyncze przedsiębiorstwo oraz
 - (ii) obowiązek na mocy dyrektywy Rady nr 96/61/WE z dnia 25 września 1996 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli²⁵ odnoszący się do stosowania najlepszych dostępnych technik zgodnie z najnowszymi odpowiednimi informacjami publikowanymi przez Komisję zgodnie z art. 16 ust. 2 tej dyrektywy;
- d) „**innowacja ekologiczna**” oznacza wszystkie rodzaje działań innowacyjnych, których celem lub wynikiem jest znaczna poprawa ochrony środowiska. Do innowacji ekologicznych zalicza się nowe procesy produkcji, nowe produkty lub usługi, nowe metody zarządzania lub prowadzenia działalności, których zastosowanie lub wykorzystanie może zapobiec zagrożeniom dla środowiska, zanieczyszczeniom i innym negatywnym skutkom wykorzystywania surowców lub znacznie je ograniczyć przez czas realizacji tych działań;

Zgodnie z podejściem Komisji do innowacji²⁶ za innowację nie uważa się niewielkich zmian lub ulepszeń, zwiększenia mocy produkcyjnych lub usługowych poprzez dodanie systemów produkcyjnych lub logistycznych bardzo podobnych do obecnie stosowanych, zmian w zakresie praktyk handlowych, organizacji miejsca pracy lub stosunków zewnętrznych opartych na metodach organizacyjnych, z których przedsiębiorstwo już korzysta, zmian strategii zarządzania, połączeń ani

²⁴ Zob. zwłaszcza szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego na lata 2002-2012.

²⁵ Dz.U. L 257 z 10.10.1996, str. 26.

²⁶ Wspólnotowe zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (Dz.U. C 323 z 30.12.2006, str. 1).

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

przejęć, zaprzestania stosowania danego procesu, prostego zastąpienia lub podwyższenia kapitału, zmian wynikających jedynie ze zmian cen czynników produkcji, dostosowania do potrzeb użytkownika, regularnych zmian sezonowych i innych zmian cyklicznych, obrotu nowymi lub znacząco udoskonalonymi produktami.

- e) „**odnawialne źródła energii**” oznaczają odnawialne niekopalne źródła energii (energia wiatru, energia słoneczna, energia geotermiczna, energia fal, energia pływów, elektrownie wodne, biomasa, gaz ze składowisk odpadów, gaz z oczyszczalni ścieków i biogazy).
- f) „**biomasa**” oznacza ulegającą biodegradacji część produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej (w tym substancje pochodzenia roślinnego i zwierzęcego), leśnej i przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także ulegającą biodegradacji część odpadów przemysłowych i komunalnych;
- g) „**energia ze źródeł odnawialnych**” oznacza energię elektryczną wytworzoną z wykorzystaniem wyłącznie odnawialnych źródeł energii, jak również pewien odsetek energii elektrycznej, wyrażony jako wartość opałow, wytwarzanej ze źródeł odnawialnych w elektrowniach hybrydowych wykorzystujących także tradycyjne źródła energii, w tym odnawialną energię elektryczną wykorzystywaną do pompowania w elektrowniach szczytowo-pompowych, z wyłączeniem energii elektrycznej produkowanej w elektrowniach szczytowo-pompowych;
- h) „**kogeneracja**” oznacza równoczesne wytwarzanie energii cieplnej i energii elektrycznej i/lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu²⁷;
- i) „**kogeneracja o wysokiej sprawności**” oznacza kogenerację spełniającą kryteria określone w załączniku III do dyrektywy 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na rynku wewnętrznym energii²⁸ oraz zgodną ze zharmonizowanymi wartościami referencyjnymi sprawności określonymi w decyzji Komisji 2007/74/WE²⁹ zgodnie z art. 4 tej dyrektywy;
- j) „**komunalne sieci ciepłownicze**” oznaczają system dostaw ciepła w postaci pary wodnej lub gorącej wody z centralnego źródła produkcji, obejmujący przesył i dystrybucję do wielu budynków w celach grzewczych;
- k) „**efektywne energetycznie komunalne sieci ciepłownicze**” oznaczają urządzenia komunalnych sieci ciepłowniczych, które pod względem generacji ciepła albo spełniają kryteria kogeneracji o wysokiej sprawności, albo – w przypadku kotłów ciepłych - przynajmniej odpowiadają wartościom referencyjnym dla oddzielnej produkcji ciepła określonym w decyzji Komisji 2007/74/WE zgodnie z dyrektywą 2004/8/WE;
- l) „**podatek na ochronę środowiska**” oznacza podatek, którego przedmiot ma wyraźnie negatywny wpływ na środowisko lub który nakłada się na niektóre

²⁷ Dyrektywa 2004/8/WE (Dz.U. L 52 z 21.2.2004, str. 50).

²⁸ Dz.U. L 52 z 21.2.2004, str. 50.

²⁹ Dz.U. L 32 z 6.2.2007, str. 183.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

działania, towary lub usługi w celu włączenia w ich cenę kosztów ochrony środowiska i/lub w celu zachęcenia producentów i konsumentów do działań mających korzystny wpływ na środowisko;

- m) **„minimalny wspólnotowy poziom opodatkowania”** oznacza minimalny poziom opodatkowania przewidziany w prawodawstwie wspólnotowym.
Dla produktów energetycznych i energii elektrycznej za minimalny wspólnotowy poziom opodatkowania uznaje się minimalny poziom opodatkowania przewidziany w załączniku I do dyrektywy Rady 2003/96/WE w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej³⁰;
- n) **„małe i średnie przedsiębiorstwa”** (zwane dalej „MŚP”), **„małe przedsiębiorstwa”** i **„średnie przedsiębiorstwa”** (lub „przedsiębiorstwa”) oznaczają tego rodzaju przedsiębiorstwa w rozumieniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 70/2001³¹ lub innego rozporządzenia zastępującego to rozporządzenie;
- o) **„duże przedsiębiorstwa”** oznaczają przedsiębiorstwa niespełniające wymogów definicji małych i średnich przedsiębiorstw;
- p) **„pomoc”** oznacza każdy środek spełniający wszystkie kryteria określone w art. 87 ust. 1 Traktatu WE;
- q) **„intensywność pomocy”** oznacza kwotę pomocy brutto wyrażoną jako odsetek kosztów kwalifikowalnych. Do obliczania intensywności pomocy stosuje się kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat. W przypadkach, gdy pomoc udzielana jest w innej formie niż dotacja, jako kwotę pomocy przyjmuje się ekwiwalent dotacji pomocy. Wartość pomocy wypłacanej w kilku ratach jest obliczana na dzień jej przyznania. Jako stopę procentową stosowaną do dyskontowania i obliczenia kwoty pomocy w ramach pożyczki uprzywilejowanej stosuje się stopę referencyjną mającą zastosowanie w momencie przyznania pomocy. Intensywność pomocy oblicza się dla każdego beneficjenta;
- r) **„internalizacja kosztów”** oznacza zasadę, zgodnie z którą wszystkie koszty związane z ochroną środowiska powinny zawierać się w kosztach produkcyjnych danego przedsiębiorstwa;
- s) **„zasada »zanieczyszczający płaci«”** oznacza, że koszty działań mających na celu likwidację zanieczyszczeń powinien ponosić zanieczyszczający, chyba że nie można zidentyfikować podmiotu odpowiedzialnego za zanieczyszczenia lub nie można go pociągnąć do odpowiedzialności na podstawie prawa wspólnotowego lub krajowego lub nie można go nakłonić do poniesienia kosztów rekultywacji. Zanieczyszczenia w tym kontekście oznaczają szkodę wyrządzoną przez zanieczyszczającego fizycznemu otoczeniu lub zasobom naturalnym w wyniku bezpośredniego lub pośredniego uszkodzenia środowisku lub w wyniku stworzenia warunków prowadzących do takiej szkody³²;

³⁰ Dz.U. L 283 z 31.10.2003, str. 51.

³¹ Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 33. Dz.U. L 63 z 28.2.2004, str. 22.

³² Zalecenie Rady z dnia 3 marca 1975 r. w sprawie alokacji kosztów i działań władz publicznych w zakresie ochrony środowiska (Dz.U. L 194 z 25.7.1975, str. 1).

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

- t) „**zanieczyszczający**” oznacza podmiot, który pośrednio lub bezpośrednio szkodzi środowisku lub stwarza warunki prowadzące do takiej szkody³³;
- u) „**zanieczyszczony teren**” oznacza teren, na którym stwierdzono spowodowaną przez człowieka obecność substancji niebezpiecznych w takim stężeniu, że stanowi ono poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub środowiska, biorąc pod uwagę obecne i zatwierdzone przyszłe przeznaczenie terenu.

3. ZGODNOŚĆ POMOCY ZE WSPÓLNYM RYNKIEM NA MOCY ART. 87 UST. 3 TRAKTATU WE

3.1. Zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem na mocy art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE

61. Pomoc państwa na ochronę środowiska jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile – na podstawie testu bilansującego – prowadzi do intensyfikacji działań na rzecz ochrony środowiska, nie naruszając warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. W tym kontekście czas trwania programów pomocy powinien być odpowiednio ograniczony, z zastrzeżeniem możliwości ponownego zgłoszenia środka przez państwo członkowskie po upływie terminu określonego w decyzji Komisji. Komisja z zadowoleniem przyjmie zgłoszenia środków pomocy poparte wnikliwą oceną podobnych środków pomocy w przeszłości i dowodzące efektu zachęty wywołanego przez pomoc. Niżej wymienione środki mogą zostać uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem na mocy art. 87 ust. 3 lit. c) TWE.

3.1.1. Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych

62. Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub spełnienie norm w zakresie ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych uważana będzie za zgodną ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile będzie spełniać warunki określone w niniejszej sekcji.
63. Wspierana inwestycja spełnia jeden z dwóch następujących warunków:
- a) inwestycja pozwala beneficjentowi ograniczyć zanieczyszczenia emitowane w związku z prowadzoną przez niego działalnością poprzez spełnienie wymogów surowszych niż obowiązujące normy wspólnotowe, niezależnie od istnienia obowiązkowych norm krajowych, bardziej rygorystycznych niż normy wspólnotowe lub
 - b) inwestycja pozwala beneficjentowi ograniczyć zanieczyszczenia emitowane w związku z prowadzoną przez niego działalnością w przypadku braku norm wspólnotowych.

³³ Zalecenie Rady z dnia 3 marca 1975 r. w sprawie alokacji kosztów i działań władz publicznych w zakresie ochrony środowiska (Dz.U. L 194 z 25.7.1975, str. 1).

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

64. Pomoc nie może być przyznana w przypadku, gdy usprawnienia prowadzą do spełnienia przez przedsiębiorstwa już przyjętych, ale jeszcze nieobowiązujących norm wspólnotowych³⁴.

Intensywność pomocy

65. Intensywność pomocy obliczona na podstawie kwalifikowalnych kosztów projektu nie przekracza 50 % brutto kwalifikowalnych kosztów inwestycji określonych w pkt 68-72.
66. Jeśli inwestycja dotyczy nabycia aktywów w postaci innowacji ekologicznych lub rozpoczęcia ekologicznego projektu innowacyjnego, intensywność pomocy może ulec zwiększeniu o 10 punktów procentowych, o ile spełnione są następujące warunki:
- a) aktywa lub projekt w postaci innowacji ekologicznych muszą mieć element nowości lub istotnego udoskonalenia w stosunku do stanu w danym przemyśle wspólnotowym. Państwa członkowskie mogą wykazać walor nowości przykładowo na podstawie szczegółowego opisu danej innowacji i warunków rynkowych jej wprowadzenia lub rozpropagowania, porównując ją z najnowszymi procesami lub technikami organizacji zasadniczo stosowanymi przez inne przedsiębiorstwa tej samej branży;
 - b) oczekiwane korzyści dla środowiska są znacznie większe niż udoskonalenie wynikające z ogólnego rozwoju stanu techniki w porównywalnych obszarach działalności³⁵;
 - c) innowacyjny charakter tych aktywów lub projektów związany jest z określonym stopniem ryzyka, pod względem technologicznym, rynkowym i finansowym, wyższym od ryzyka powszechnie wiążanego z porównywalnymi aktywami lub projektami nieinnowacyjnymi. Państwo członkowskie może wykazać takie ryzyko przykładowo poprzez: koszty projektu w stosunku do obrotów przedsiębiorstwa, czas niezbędny do opracowania nowego projektu, oczekiwane zyski z innowacji ekologicznej w stosunku do kosztów projektu, prawdopodobieństwo niepowodzenia projektu.

³⁴ W przypadku MŚP i sektora transportu pomoc ta jest możliwa na warunkach opisanych w sekcjach 3.1.3 i 3.1.2.

³⁵ Dokonując oceny pkt 66 lit. b), należy uwzględnić, że w razie możliwości posłużenia się parametrami ilościowymi do porównania działań w zakresie innowacji ekologicznych z działaniami standardowymi, nieinnowacyjnymi, „znacznie większe” oznacza, że minimalne ulepszenie oczekiwane od działań w zakresie innowacji ekologicznych pod względem ograniczenia zagrożeń dla środowiska lub zanieczyszczeń lub też poprawy efektywności energetycznej lub zasobów powinno być przynajmniej dwukrotnie większe niż minimalne ulepszenie oczekiwane od ogólnego rozwoju porównywalnych obszarów działalności nieinnowacyjnej.

W przypadku, gdy proponowane podejście nie będzie w danym wypadku właściwe lub też nie będzie możliwe porównanie ilościowe, wniosek o przyznanie pomocy państwa powinien zawierać szczegółowy opis metody przyjętej do oceny tego kryterium, zapewniając standard porównywalny ze standardem oferowanym przez proponowaną metodę.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

67. Jeśli pomoc inwestycyjna dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub spełnienie norm w zakresie ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych ma być przyznana MŚP, intensywność pomocy może ulec zwiększeniu o 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych dla małych przedsiębiorstw zgodnie z poniższą tabelą.

	Intensywność pomocy na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podwyższenie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych	Intensywność pomocy na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podwyższenie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych <i>w dziedzinie innowacji ekologicznych</i>
Małe przedsiębiorstwa	70%	80%
Średnie przedsiębiorstwa	60%	70%
Duże przedsiębiorstwa	50%	60%

Koszty kwalifikowalne

68. Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do dodatkowych kosztów inwestycji, niezbędnych do osiągnięcia poziomu ochrony środowiska wyższego niż poziom określony przez normy wspólnotowe.
69. Określenie części inwestycji bezpośrednio związanej z ochroną środowiska:
- W przypadku, gdy koszty inwestycji w ochronę środowiska można bez trudu wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji, kosztami kwalifikowalnymi są koszty ściśle związane z ochroną środowiska.
 - W przypadku, gdy kosztów inwestycji w ochronę środowiska nie można bez trudu wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji, koszty kwalifikowalne należy pomniejszyć o koszty inwestycji porównywalnych pod względem technicznym, które zapewniają niższy poziom ochrony środowiska (odpowiadający obowiązkowym normom wspólnotowym, o ile takie istnieją) i które zostałyby zrealizowane bez pomocy. Inwestycje porównywalne pod względem technicznym oznaczają inwestycje o takich samych zdolnościach produkcyjnych i wszystkich innych parametrach technicznych. W przypadku gdy inwestycja prowadzi do zwiększenia zdolności produkcyjnych, koszty kwalifikowalne obejmują wyłącznie koszty odpowiadające pierwotnym

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

zdolnościom produkcyjnym i są obliczane jako zysk netto z tytułu zwiększenia zdolności produkcyjnych.

70. Określenie kosztów ponoszonych w celu osiągnięcia poziomu ochrony środowiska wyższego niż normy wspólnotowe:

- a) *W przypadku, gdy przedsiębiorstwo dostosowuje się do norm krajowych przyjętych przy braku norm wspólnotowych*, do kosztów kwalifikowalnych zalicza się dodatkowe koszty inwestycji niezbędnych do osiągnięcia poziomu ochrony środowiska wymaganego przez normy krajowe.
- b) *W przypadku, gdy przedsiębiorstwo dostosowuje się do norm krajowych lub wykracza poza normy krajowe, bardziej rygorystyczne od norm wspólnotowych, lub dobrowolnie stosuje normy surowsze niż normy wspólnotowe*, do kosztów kwalifikowalnych zalicza się dodatkowe koszty inwestycji niezbędnych do osiągnięcia poziomu ochrony środowiska wyższego niż wymagany przez normy wspólnotowe. Koszty inwestycji niezbędnych do osiągnięcia poziomu ochrony środowiska wymaganego przez normy wspólnotowe nie są kosztami kwalifikowalnymi.
- c) *W przypadku braku norm*, do kosztów kwalifikowalnych zalicza się koszty inwestycji niezbędnych do osiągnięcia wyższego poziomu ochrony środowiska niż poziom, który zostałby osiągnięty przez dane przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa bez jakiejkolwiek pomocy na ochronę środowiska.

71. Określenie korzyści/kosztów operacyjnych: koszty kwalifikowalne oblicza się jako korzyści i koszty operacyjne netto związane z dodatkowymi inwestycjami w zakresie ochrony środowiska i pojawiające się w ciągu pierwszych pięciu lat eksploatacji inwestycji.

Korzyści operacyjne oznaczają przede wszystkim korzyści wynikające z jakiegokolwiek zwiększenia wydajności (wzrost dochodów netto, obniżenie kosztów produkcji z uwagi na efekt skali), oszczędności kosztów lub produkcji dodatkowej.

Koszty operacyjne oznaczają przede wszystkim dodatkowe koszty produkcji.

72. Inwestycje kwalifikowalne mogą mieć postać inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne.

Inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe to inwestycje w grunty bezwzględnie konieczne do osiągnięcia celów związanych z ochroną środowiska, inwestycje w budynki, zakłady i urządzenia mające na celu ograniczenie lub wyeliminowanie zanieczyszczeń i uciążliwości oraz inwestycje mające na celu dostosowanie metod produkcji pod kątem ochrony środowiska. Koszty kwalifikowalne mogą obejmować studia przygotowawcze bezpośrednio związane z inwestycją.

Do pomocy mogą się także kwalifikować inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe pociągające za sobą wydatki na transfer technologii w drodze zakupu licencji operacyjnych lub opatentowanego i nieopatentowanego know-how w przypadku spełnienia następujących warunków:

- a) podlegają amortyzacji;
- b) są nabyte na warunkach rynkowych od przedsiębiorstwa, nad którym nabywca nie sprawuje bezpośredniej lub pośredniej kontroli;
- c) są włączone do aktywów przedsiębiorstwa i pozostają w zakładzie beneficjenta pomocy oraz są tam wykorzystywane przez co najmniej pięć lat. Warunek ten

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

nie ma zastosowania w przypadku, gdy wartości niematerialne i prawne są przestarzałe pod względem technicznym. W przypadku ich sprzedaży w ciągu ww. pięciu lat, dochód ze sprzedaży pomniejsza koszty kwalifikowalne a – w stosownych przypadkach – całość lub część kwoty pomocy podlega zwrotowi.

3.1.2. Pomoc dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podwyższenie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych w sektorze transportu

73. Ogólne zasady określone w poprzedniej sekcji 3.1.1, w tym dotyczące intensywności pomocy i kosztów kwalifikowalnych, mają zastosowanie do pomocy dla przedsiębiorstw na spełnienie wymogów surowszych niż normy wspólnotowe lub podwyższenie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych w sektorze transportu. Pomoc na nabycie nowych środków transportu drogowego, kolejowego, śródlądowego i morskiego spełniających przyjęte normy wspólnotowe kwalifikuje się do pomocy, jeżeli transakcja kupna ma miejsce przed ich wejściem w życie i jeżeli nowe normy wspólnotowe z chwilą wejścia w życie nie będą stosowane z mocą wsteczną do już nabytych środków transportu.

Kosztami kwalifikowalnymi w przypadku operacji doposażających w sektorze transportu, których celem jest ochrona środowiska, są całkowite poniesione koszty netto (z zachowaniem definicji kosztów kwalifikowalnych określonej w poprzedniej sekcji), o ile istniejące środki transportu unowocześniono na tyle, że spełniają normy ochrony środowiska, które nie obowiązywały w dniu wprowadzenia tych środków do eksploatacji, lub środki transportu nie są przedmiotem jakichkolwiek norm dotyczących ochrony środowiska.

3.1.3. Pomoc dla MŚP na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm wspólnotowych

74. Pomoc dla MŚP na osiągnięcie zgodności z nowymi normami wspólnotowymi podwyższającymi poziom ochrony środowiska, które nie weszły jeszcze w życie, jest uznawana za zgodną ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, jeśli normy wspólnotowe zostały przyjęte, a inwestycja zostanie zrealizowana i zakończona przynajmniej jeden rok przed dniem ich obowiązkowej transpozycji.

Intensywność pomocy

75. Maksymalna intensywność pomocy wynosi 25 % dla małych przedsiębiorstw i 20 % dla średnich przedsiębiorstw, jeśli jej realizacja i zakończenie następuje wcześniej niż trzy lata przed dniem obowiązkowej transpozycji, a 20 % dla małych przedsiębiorstw i 15 % dla średnich przedsiębiorstw, jeśli jej realizacja i zakończenie następuje nie później niż rok i nie wcześniej niż trzy lata przed dniem obowiązkowej transpozycji.

	Intensywność pomocy dla MŚP na wcześniejsze dostosowanie do norm wspólnotowych, gdy realizacja i zakończenie następuje w niżej wymienionych terminach:
--	---

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

	wcześniej niż trzy lata przed dniem obowiązkowej transpozycji	nie później niż rok i nie wcześniej niż trzy lata przed dniem obowiązkowej transpozycji
Małe przedsiębiorstwa	25%	20%
Średnie przedsiębiorstwa	20%	15%

Koszty kwalifikowalne

76. Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do dodatkowych kosztów inwestycji, niezbędnych do osiągnięcia poziomu ochrony środowiska wymaganego przez normy wspólnotowe w porównaniu z obecnym poziomem ochrony środowiska wymaganym przed wejściem tych norm w życie. Obliczenie kosztów dodatkowych musi być zgodne z zapisami w pkt 69 i 71 niniejszych wytycznych.
77. Kwalifikowalne koszty inwestycji mogą mieć postać inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne zgodnie z zapisem w pkt 72 niniejszych wytycznych.

3.1.4. Pomoc na oszczędzanie energii

78. Pomoc inwestycyjna lub operacyjna pozwalająca przedsiębiorstwom na oszczędzanie energii jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile spełnione są niżej wymienione warunki.

3.1.4.1. Pomoc inwestycyjna

Intensywność pomocy

79. Intensywność pomocy nie przekracza 60 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji.
80. W przypadku, gdy pomoc inwestycyjna na oszczędzanie energii przyznawana jest MŚP, istnieje możliwość zwiększenia intensywności pomocy o 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych dla małych przedsiębiorstw zgodnie z poniższą tabelą.

	Intensywność pomocy na oszczędzanie energii
Małe przedsiębiorstwa	80%
Średnie przedsiębiorstwa	70%
Duże przedsiębiorstwa	60%

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

Koszty kwalifikowalne

81. Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do dodatkowych kosztów inwestycji, niezbędnych do osiągnięcia poziomu oszczędności energii wyższego niż poziom wymagany przez normy wspólnotowe.

Obliczenie kosztów dodatkowych następuje z uwzględnieniem poniższych zasad:

- a) Określenie części inwestycji bezpośrednio związanej z oszczędzaniem energii następuje zgodnie z zasadami określonymi w pkt 69 niniejszych wytycznych.
 - b) Określenie poziomu oszczędności energii wyższego niż normy wspólnotowe następuje zgodnie z zasadami określonymi w pkt 70 niniejszych wytycznych.
 - c) Określenie korzyści/kosztów operacyjnych: koszty kwalifikowalne oblicza się jako korzyści i koszty operacyjne netto związane z dodatkowymi inwestycjami w zakresie oszczędzania energii i pojawiające się w ciągu pierwszych pięciu lat eksploatacji inwestycji w przypadku dużych przedsiębiorstw i pierwszych trzech lat eksploatacji w przypadku MŚP:
 - i. korzyści operacyjne oznaczają przede wszystkim korzyści wynikające z oszczędności kosztów (z uwagi na mniejsze zużycie energii i inne oszczędności), pomocy operacyjnej przyznanej na pokrycie tych samych kosztów kwalifikowalnych, jakiegokolwiek zwiększenia zdolności (wzrost dochodów netto, obniżenie kosztów produkcji z uwagi na efekt skali) lub produkcji dodatkowej;
 - ii. koszty operacyjne oznaczają przede wszystkim dodatkowe koszty produkcji.
82. Kwalifikowalne koszty inwestycji mogą mieć postać inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne zgodnie z zapisem w pkt 72 niniejszych wytycznych.

3.1.4.2. Pomoc operacyjna

83. Pomoc operacyjną na oszczędzanie energii przyznaje się, o ile spełnione są następujące warunki:
- a) pomoc jest ograniczona do rekompensaty dodatkowych kosztów netto produkcji z uwzględnieniem korzyści wynikających z oszczędności energii w porównaniu z cenami rynkowymi odpowiednich produktów i usług³⁶. Podczas ustalania wysokości pomocy operacyjnej od kosztów produkcyjnych należy odjąć każdą pomoc inwestycyjną przyznaną danemu przedsiębiorstwu w związku z nowym zakładem;
 - b) pomoc jest ograniczona w czasie do pięciu lat.
84. W przypadku stopniowo ograniczanej pomocy jej intensywność nie przekracza 100 % kosztów dodatkowych w ciągu pierwszego roku, zmniejszając się jednak liniowo do

³⁶ Koncepcję „kosztów produkcji” należy rozumieć jako wartość netto pomocy, ale z uwzględnieniem normalnego poziomu zysku.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

zera do końca piątego roku. Jeśli pomoc nie ulega stopniowemu zmniejszeniu, jej intensywność nie przekracza 50 % kosztów dodatkowych.

3.1.5. Pomoc na odnawialne źródła energii

85. Pomoc inwestycyjna lub operacyjna na ochronę środowiska służąca promowaniu energii ze źródeł odnawialnych jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile spełnione są niżej wymienione warunki.

3.1.5.1. *Pomoc inwestycyjna*

Intensywność pomocy

86. Intensywność pomocy nie przekracza 60 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji. W przypadku biomasy intensywność pomocy nie przekracza 50 %.
87. W przypadku, gdy pomoc inwestycyjna na odnawialne źródła energii przyznawana jest MSP, istnieje możliwość zwiększenia intensywności pomocy o 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych dla małych przedsiębiorstw zgodnie z poniższą tabelą.

	Intensywność pomocy na odnawialne źródła energii	Intensywność pomocy na biomasę
Małe przedsiębiorstwa	80%	70%
Średnie przedsiębiorstwa	70%	60%
Duże przedsiębiorstwa	60%	50%

Koszty kwalifikowalne

88. W przypadku energii ze źródeł odnawialnych kwalifikowalne koszty inwestycji muszą ograniczać się do dodatkowych kosztów inwestycji ponoszonych przez beneficjenta w porównaniu z tradycyjną elektrownią lub z tradycyjnym systemem ogrzewania o takiej samej mocy pod względem efektywnej produkcji energii. Dla celów dokonywanych tu obliczeń instalacji jądrowych nie uznaje się za tradycyjne elektrownie.
89. Koszty kwalifikowalne oblicza się jako korzyści i koszty operacyjne netto związane z dodatkowymi inwestycjami w zakresie odnawialnych źródeł energii i pojawiające się w ciągu pierwszych pięciu lat eksploatacji inwestycji:
- a) korzyści operacyjne oznaczają przede wszystkim korzyści wynikające z jakiegokolwiek zwiększenia zdolności (wzrost dochodów netto, obniżenie kosztów produkcji z uwagi na efekt skali), oszczędności kosztów lub produkcji dodatkowej oraz korzyści wynikające z innych środków wsparcia niezależnie od tego czy stanowią pomoc państwa (pomoc operacyjna przyznana na

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

pokrycie tych samych kosztów kwalifikowalnych, systemy cen gwarantowanych i inne środki wsparcia);

b) koszty operacyjne oznaczają przede wszystkim dodatkowe koszty produkcji.

90. Kwalifikowalne koszty inwestycji mogą mieć postać inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne zgodnie z zapisem w pkt 72.

3.1.5.2. Pomoc operacyjna

91. Pomoc operacyjna na produkcję energii ze źródeł odnawialnych może być uzasadniona w celu pokrycia różnicy między kosztami produkcji energii ze źródeł odnawialnych a ceną rynkową.

92. Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc na odnawialne źródła energii w następujący sposób:

93. Opcja 1

- a) Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc operacyjną na zrekompensowanie różnicy pomiędzy kosztami produkcji energii ze źródeł odnawialnych a ceną rynkową takiej energii. Pomoc operacyjną można wówczas przyznać do czasu pełnej amortyzacji zakładu zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości. Wszelka dodatkowa energia wytworzona przez elektrownię nie będzie kwalifikować się do pomocy. Pomoc może jednak również obejmować zwykły zwrot z kapitału, jeśli państwa członkowskie mogą wykazać jego niezbędność w świetle niewielkiej konkurencyjności określonych odnawialnych źródeł energii.
- b) Określając kwotę pomocy operacyjnej, koszty produkcji należy pomniejszyć o wszelką pomoc inwestycyjną przyznaną danemu przedsiębiorstwu na rzecz nowego zakładu.
- c) Zgłaszając Komisji programy pomocy, państwa członkowskie muszą przedstawić dokładne mechanizmy wsparcia, a zwłaszcza metody obliczania kwoty pomocy.
- d) W przeciwieństwie do większości innych odnawialnych źródeł energii, biomasa wiąże się ze stosunkowo niskimi kosztami inwestycyjnymi, ale wyższymi kosztami operacyjnymi. Komisja będzie zatem otwarta na pomoc operacyjną przekraczającą kwotę inwestycji w przypadku, gdy państwa członkowskie mogą wykazać, że łączne koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa po amortyzacji zakładu są nadal wyższe niż cena rynkowa energii.

94. Opcja 2

- a) Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc na odnawialne źródła energii, korzystając z mechanizmów rynkowych, takich jak zielone certyfikaty czy przetargi. Programy te pozwalają wszystkim producentom energii ze źródeł odnawialnych pośrednio korzystać z gwarantowanego popytu na wytwarzaną przez nich energię po cenie wyższej niż cena rynkowa energii z tradycyjnych źródeł. Cena ww. zielonych certyfikatów nie jest ustalona z góry, lecz zależy od podaży i popytu.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

- b) W przypadkach, w których stanowią pomoc państwa, programy te mogą być zatwierdzane przez Komisję, jeśli państwa członkowskie mogą wykazać, że pomoc ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia rentowności odnawialnych źródeł energii, o których mowa, w ostatecznym rozrachunku nie prowadzi do nadmiernej rekompensaty i nie odwołuje producentów energii ze źródeł odnawialnych od dążenia do coraz większej konkurencyjności. Komisja będzie zatwierdzać takie programy pomocy na okres dziesięciu lat.

3.1.6. Pomoc na kogenerację

95. Pomoc inwestycyjna lub operacyjna na rzecz środowiska na kogenerację jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile jednostka kogeneracyjna spełnia kryteria określone w definicji kogeneracji o wysokiej sprawności w pkt 60 lit. i) oraz:
- a) nowa jednostka kogeneracyjna będzie źródłem zasadniczych oszczędności w zakresie energii w porównaniu z oddzielną produkcją energii w rozumieniu dyrektywy 2004/8/WE i decyzji Komisji 2007/74/WE;
 - b) modernizacja istniejącej jednostki kogeneracyjnej lub przekształcenie istniejącej jednostki produkcji mocy w jednostkę kogeneracyjną przyniesie zasadnicze oszczędności w zakresie energii w porównaniu z sytuacją pierwotną.

3.1.6.1. *Pomoc inwestycyjna*

Intensywność pomocy

96. Intensywność pomocy nie przekracza 60 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji.
97. W przypadku, gdy pomoc inwestycyjna na kogenerację przyznawana jest MŚP, istnieje możliwość zwiększenia intensywności pomocy o 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych dla małych przedsiębiorstw zgodnie z poniższą tabelą.

	Intensywność pomocy na kogenerację o wysokiej sprawności
Małe przedsiębiorstwa	80%
Średnie przedsiębiorstwa	70%
Duże przedsiębiorstwa	60%

Koszty kwalifikowalne

98. Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do dodatkowych kosztów inwestycji, niezbędnych do budowy zakładu kogeneracyjnego o wysokiej sprawności. Należy je pomniejszyć o koszty alternatywnej inwestycji, która zostałaby zrealizowana bez pomocy.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

99. Koszty kwalifikowalne oblicza się zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie do kosztów kwalifikowalnych energii ze źródeł odnawialnych określonymi w pkt 89.
100. Kwalifikowalne koszty inwestycji mogą mieć postać inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne zgodnie z zapisem w pkt 72.

3.1.6.2. Pomoc operacyjna

101. Pomoc operacyjna na kogenerację o wysokiej sprawności może być przyznana zgodnie z zasadami dotyczącymi pomocy operacyjnej na energię ze źródeł odnawialnych określonymi w sekcji 3.1.5.2.:
 - a) przedsiębiorstwom zajmującym się dystrybucją energii elektrycznej i ciepła do odbiorców, w przypadku gdy koszty takiego wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła przekraczają ich cenę rynkową. Decyzja co do niezbędności pomocy uwzględniać będzie koszty i przychody z tytułu wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej lub ciepła;
 - b) do celów przemysłowego wykorzystania wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, w przypadku, gdy można wykazać, że koszty produkcji jednej jednostki energii za pomocą tej technologii przekraczają cenę rynkową jednej jednostki energii wyprodukowanej w sposób tradycyjny. Koszty produkcji mogą obejmować normalny zwrot z kapitału, pomniejsza się je jednak o wszelkie zyski przedsiębiorstwa z tytułu produkcji ciepła.

3.1.7. Pomoc na ciepłownictwo komunalne

102. Pomoc inwestycyjna lub operacyjna na ochronę środowiska w zakresie efektywnych energetycznie komunalnych sieci ciepłowniczych jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile prowadzi do zasadniczych oszczędności w zakresie energii, a komunalna sieć ciepłownicza będąca beneficjentem pomocy spełnia kryteria określone w definicji efektywnych energetycznie komunalnych sieci ciepłowniczych w pkt 60 lit. k) oraz:
 - a) połączone działania obejmujące generację ciepła (oraz, w przypadku kogeneracji, energii elektrycznej) i jego dystrybucję doprowadzą do zasadniczych oszczędności w zakresie energii lub
 - b) celem inwestycji jest wykorzystanie i dystrybucja ciepła odpadowego dla celów ciepłownictwa komunalnego.

Intensywność pomocy

103. Intensywność pomocy dla instalacji ciepłownictwa komunalnego nie przekracza 50% kwalifikowalnych kosztów inwestycji. Jeżeli pomoc jest przeznaczona tylko na część generacyjną instalacji ciepłownictwa komunalnego, wówczas efektywne energetycznie instalacje komunalnych sieci ciepłowniczych korzystające z odnawialnych źródeł energii lub kogeneracji będą podlegać zasadom, o których mowa odpowiednio w sekcjach 3.1.5. i 3.1.6.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

104. W przypadku, gdy pomoc inwestycyjna na efektywne energetycznie komunalne sieci ciepłownicze przyznawana jest MŚP, istnieje możliwość zwiększenia intensywności pomocy o 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych dla małych przedsiębiorstw, zgodnie z tabelą.

	Intensywność pomocy na efektywne energetycznie komunalne sieci ciepłownicze korzystające z tradycyjnych źródeł energii
Małe przedsiębiorstwa	70%
Średnie przedsiębiorstwa	60%
Duże przedsiębiorstwa	50%

Koszty kwalifikowalne

105. Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do dodatkowych kosztów inwestycji, niezbędnych do realizacji inwestycji prowadzącej do efektywnych energetycznie komunalnych sieci ciepłowniczych. Należy je pomniejszyć o koszty alternatywnej inwestycji, która zostałaby zrealizowana bez pomocy.
106. Koszty kwalifikowalne oblicza się zgodnie z zasadami określonymi w pkt 69-71.
107. Kwalifikowalne koszty inwestycji mogą mieć postać inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne zgodnie z zapisem w pkt 72.

3.1.8. Pomoc na gospodarowanie odpadami

108. Pomoc inwestycyjna na rzecz środowiska na gospodarowanie odpadami innych przedsiębiorstw, w tym na ponowne wykorzystanie, recykling i odzysk, jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile takie zagospodarowanie jest zgodne z hierarchiczną klasyfikacją zasad gospodarowania odpadami³⁷ i spełnia warunki określone w pkt 109.
109. Pomoc inwestycyjną na gospodarowanie odpadami przyznaje się wyłącznie, o ile spełnione są wszystkie niżej wymienione warunki:

³⁷ Klasyfikacja określona we wspólnotowej strategii gospodarowania odpadami (COM(96) 399 wersja ostateczna z 30.7.1996). W ww. komunikacie Komisja podkreśla, że gospodarowanie odpadami stanowi priorytetowy cel Wspólnoty i ma ograniczyć zagrożenia dla środowiska. Koncepcję przetwarzania odpadów należy rozpatrywać z punktu widzenia ponownego wykorzystania, recyklingu i odzysku. Odpady, których produkcji nie można uniknąć, muszą być przetwarzane i usuwane w sposób niepowodujący zagrożeń. W komunikacie Komisji dotyczącym strategii tematycznej w sprawie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu (COM(2005)666) potwierdziła ona swoje zaangażowanie w przestrzeganie tych zasad i dopuściła konkretne środki na rzecz promowania przeciwdziałania powstawaniu odpadów i ich recyklingu.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

- a) inwestycja ma na celu ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych przez inne przedsiębiorstwa („zanieczyszczających”) i nie zwiększa zanieczyszczeń emitowanych przez beneficjenta pomocy;
- b) pomoc nie zwalnia pośrednio zanieczyszczających z odpowiedzialności spoczywającej na nich na mocy prawa wspólnotowego lub z obciążeń, które należy uznać za normalne koszty prowadzenia działalności przez zanieczyszczających;
- c) inwestycja wykracza poza „aktualny stan techniki”³⁸ lub wykorzystuje tradycyjne technologie w innowacyjny sposób;
- d) przetwarzane materiały zostałyby w przeciwnym razie usunięte lub przetworzone w sposób mniej przyjazny dla środowiska;
- e) inwestycja nie zwiększa jedynie popytu na materiały przeznaczone do recyklingu, nie zwiększając jednocześnie ich zbiórki.

Intensywność pomocy

110. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji.
111. W przypadku, gdy pomoc inwestycyjna na gospodarowanie odpadami przyznawana jest MSP, istnieje możliwość zwiększenia intensywności pomocy o 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych dla małych przedsiębiorstw zgodnie z poniższą tabelą.

	Intensywność pomocy na gospodarowanie odpadami
Małe przedsiębiorstwa	70%
Średnie przedsiębiorstwa	60%
Duże przedsiębiorstwa	50%

Koszty kwalifikowalne

112. Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do dodatkowych kosztów inwestycji, niezbędnych do realizacji inwestycji prowadzącej do zagospodarowania odpadów i ponoszonych przez beneficjenta w porównaniu z tradycyjnymi metodami produkcji nieobejmującymi zagospodarowania odpadów przy takich samych zdolnościach produkcyjnych. Koszty kwalifikowalne pomniejsza się o koszt takich tradycyjnych inwestycji.

³⁸ „Aktualny stan techniki” oznacza proces, w ramach którego użycie odpadu do wytworzenia produktu końcowego jest normalną opłacalną praktyką. W stosownych przypadkach, koncepcja „aktualnego stanu techniki” wymaga interpretacji z perspektywy europejskiej technologii i wspólnego rynku.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

113. Koszty kwalifikowalne oblicza się jako korzyści i koszty operacyjne netto związane z dodatkowymi inwestycjami w zakresie gospodarowania odpadami i pojawiające się w ciągu pierwszych pięciu lat eksploatacji inwestycji³⁹:
- a) korzyści operacyjne oznaczają przede wszystkim korzyści wynikające z jakiegokolwiek zwiększenia zdolności (wzrost dochodów netto, obniżenie kosztów produkcji z uwagi na efekt skali), oszczędności kosztów, produkcji dodatkowej lub pomocy operacyjnej przyznanej na te same koszty kwalifikowalne;
 - b) koszty operacyjne oznaczają przede wszystkim dodatkowe koszty produkcji.
114. Kwalifikowalne koszty inwestycji mogą mieć postać inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne zgodnie z zapisem w pkt 72.

3.1.9. Pomoc na rekultywację zanieczyszczonych terenów

115. Pomoc inwestycyjna dla przedsiębiorstw na naprawę szkód spowodowanych w środowisku poprzez rekultywację zanieczyszczonych terenów jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE⁴⁰, o ile prowadzi do poprawy ochrony środowiska. Szkody w środowisku, o których mowa, mogą dotyczyć pogorszenia jakości gleby lub też wód powierzchniowych lub gruntowych⁴¹.

W przypadkach, gdy zanieczyszczający jest jednoznacznie określony, musi on pokryć koszty rekultywacji zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” a projekt nie kwalifikuje się do pomocy państwa. W tym kontekście „zanieczyszczający” oznacza osobę odpowiedzialną na mocy prawa obowiązującego w każdym państwie członkowskim, co pozostaje bez uszczerbku dla przyjęcia zasad wspólnotowych w tym zakresie.

Pomoc można zatem przyznać wyłącznie, gdy zanieczyszczającego nie można zidentyfikować lub nie można go pociągnąć do odpowiedzialności na podstawie prawa wspólnotowego lub krajowego.

Intensywność pomocy

116. Pomoc na rekultywację zanieczyszczonych terenów może sięgać 100 % kosztów kwalifikowalnych.

Całkowita kwota pomocy w żadnym wypadku nie może przekraczać faktycznych wydatków poniesionych przez przedsiębiorstwo.

Koszty kwalifikowalne

³⁹ Jeśli inwestycje są związane wyłącznie z ochroną środowiska i nie przynoszą innych korzyści ekonomicznych, do określenia kosztów kwalifikowalnych nie stosuje się żadnych dodatkowych potrażeń.

⁴⁰ Prace naprawcze wykonywane przez organy administracji publicznej na należących do nich gruntach jako takie nie są przedmiotem art. 87 Traktatu. Problemy z pomocą państwa mogą się jednak pojawić, jeśli grunty poddane takim działaniom zostaną sprzedane po cenie niższej niż ich wartość rynkowa. Zastosowanie ma tutaj nadal komunikat Komisji w sprawie elementów pomocy państwa w sprzedaży gruntów i budynków przez władze publiczne (Dz.U. C 209 z 10.7.1997, str. 3).

⁴¹ W przypadku działań naprawczych na zanieczyszczonych terenach wszystkie wydatki poniesione przez przedsiębiorstwo w związku z tymi działaniami prowadzonymi na terenach, jakie zajmuje, niezależnie od możliwości ich wykazania w bilansie jako środków trwałych, zalicza się do wydatków kwalifikowalnych.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

117. Koszty kwalifikowalne stanowią równowartość kosztów prac rekultywacyjnych pomniejszonych o wzrost wartości gruntu.

3.1.10. Pomoc na relokację przedsiębiorstw

118. Pomoc inwestycyjna na relokację przedsiębiorstw z przyczyn związanych z ochroną środowiska jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile spełnione są niżej wymienione warunki:

- a) zmiana lokalizacji musi być podyktowana ochroną środowiska lub względami prewencyjnymi oraz być nakazana decyzją administracyjną lub sądową właściwego organu administracji publicznej lub też uzgodniona między przedsiębiorstwem i właściwym organem administracji publicznej;
- b) przedsiębiorstwo musi spełniać najsurowsze normy w zakresie ochrony środowiska obowiązujące w regionie nowej lokalizacji.

119. Beneficjentem może być:

- a) przedsiębiorstwo mające siedzibę na terenach miejskich lub na obszarach objętych programem Natura 2000, które zgodnie z prawem (tzn. spełniając wszystkie wymogi prawne, w tym wszystkie obowiązujące je normy w zakresie ochrony środowiska) prowadzi działalność powodującą poważne zanieczyszczenia i z uwagi na tę lokalizację musi przenieść się z miejsca założenia działalności gospodarczej do bardziej odpowiedniego miejsca lub
- b) zakład lub instalacja wchodzące w zakres dyrektywy Seveso II.

Intensywność pomocy

120. Intensywność pomocy nie przekracza 50% kwalifikowalnych kosztów inwestycji. Istnieje możliwość zwiększenia intensywności pomocy o 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych dla małych przedsiębiorstw zgodnie z poniższą tabelą.

	Intensywność pomocy na relokację
Małe przedsiębiorstwa	70%
Średnie przedsiębiorstwa	60%
Duże przedsiębiorstwa	50%

Koszty kwalifikowalne

121. W celu określenia kwoty kosztów kwalifikowalnych w przypadku pomocy na relokację Komisja będzie brać pod uwagę przede wszystkim niżej wymienione czynniki.

- a) Następujące korzyści:

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

- i. dochód z tytułu sprzedaży lub wynajmu/dzierżawy opuszczonego zakładu lub gruntu;
 - ii. rekompensata wypłacona w przypadku wywłaszczenia;
 - iii. inne korzyści związane z przeniesieniem zakładu, a zwłaszcza korzyści wynikające z usprawnienia, przy okazji przeniesienia, stosowanej technologii i zysków księgowych wynikających z lepszego wykorzystania zdolności produkcyjnych zakładu;
 - iv. inwestycje związane ze zwiększeniem zdolności produkcyjnych.
- b) Następujące koszty:
- i. koszty związane z zakupem gruntu lub budową lub zakupem nowego zakładu o takich samych zdolnościach produkcyjnych jak opuszczony zakład;
 - ii. grzywny nałożone na przedsiębiorstwo z tytułu wypowiedzenia umowy najmu/dzierżawy gruntów lub budynków, o ile decyzja administracyjna lub sądowa nakazująca zmianę lokalizacji skutkowałą wcześniejszym wypowiedzeniem tej umowy.

3.1.11. Pomoc w postaci ulg lub zwolnień podatkowych w odniesieniu do podatków na ochronę środowiska

122. Pomoc w postaci ulg lub zwolnień podatkowych w odniesieniu do podatków na ochronę środowiska przyznana określonym kategoriom przedsiębiorstw jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile podatkowa pomoc państwa przyczynia się do znaczącej poprawy poziomu ochrony środowiska, a zwolnienia lub ulgi podatkowe nie podważają ogólnego celu pomocy.
123. Jeżeli państwo członkowskie wprowadza lub zmienia system podatków na ochronę środowiska oraz przyznaje zwolnienia lub ulgi podatkowe w tym zakresie określonym kategoriom przedsiębiorstw, takie zwolnienia lub ulgi (w tym na poziomie zerowym) zostaną uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem przez ograniczony okres **dziesięciu lat**, o ile spełniony będzie jeden z następujących warunków:
- a) przedsiębiorstwo kwalifikujące się do korzystania z ulg/zwolnień odprowadza mimo wszystko **znaczną część** danego podatku.
 - i) W odniesieniu do tych sektorów działalności gospodarczej lub tych produktów, co do których nie wprowadzono harmonizacji podatków na poziomie wspólnotowym, Komisja uważa, że znaczna część odpowiada przynajmniej 20 % podatku krajowego;
 - ii) W odniesieniu do podatków na ochronę środowiska, które podlegają harmonizacji na poziomie wspólnotowym, Komisja uważa, że znaczna część odpowiada minimalnemu poziomowi podatku wspólnotowego określonego w odpowiedniej dyrektywie;
 - iii) W odniesieniu do podatków na ochronę środowiska w zakresie wykorzystania energii, które wyraźnie nie wchodzą w zakres odpowiedniej dyrektywy, Komisja uważa, że znaczna część odpowiada albo co najmniej 20 % podatku krajowego, albo kwocie równej

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

minimalnemu poziomowi podatku wspólnotowego określonego w odpowiedniej dyrektywie, w zależności od tego, która z tych dwóch wartości jest niższa.

- b) Z wyjątkiem tych beneficjentów, którzy mogą wykazać, że zmniejszenie poziomu zużycia lub emisji jest w ich przypadku niemożliwe, zwolnienia lub ulgi są uzależnione od **zawarcia umów** pomiędzy danym państwem członkowskim a przedsiębiorstwami lub związkami przedsiębiorstw będącymi odbiorcami pomocy, gdy przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw podejmują działania na rzecz osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska w okresie, w którym obowiązują zwolnienia. Takie umowy lub przedsięwzięcia mogą odnosić się, między innymi, do zmniejszenia zużycia energii i emisji zanieczyszczeń lub innych działań na rzecz ochrony środowiska i muszą spełniać następujące warunki:

i) treść umów musi być negocjowana przez każde państwo członkowskie i będzie oceniana przez Komisję z chwilą zgłoszenia projektu pomocy; umowy te muszą określać zwłaszcza środki i inwestycje nimi objęte oraz harmonogram ich realizacji;

ii) państwa członkowskie muszą zapewnić niezależne i terminowe monitorowanie zobowiązań zawartych w tych umowach;

ii) umowy te muszą podlegać przeglądowi w świetle rozwoju technologicznego i rozwoju innego rodzaju co najmniej co trzy lata oraz zawierać skuteczne postanowienia dotyczące kar stosowanych w przypadku niewywiązania się ze zobowiązań.

124. Ulgi i zwolnienia z podatków zharmonizowanych, aby można je było uznać za zgodne z art. 87 Traktatu, oprócz spełnienia wspomnianych wyżej warunków są zatwierdzone odpowiednimi przepisami i zgodne z ograniczeniami i warunkami w nich zawartymi.

3.1.12. Pomoc dotycząca programów handlu uprawnieniami

125. Programy handlu uprawnieniami mogą obejmować pomoc państwa na różne sposoby, szczególnie jeśli uprawnienia i zezwolenia są przyznawane przez państwo członkowskie poniżej ich wartości rynkowej. Taka pomoc państwa może zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, o ile spełnione są przede wszystkim następujące warunki:

a) programy są przygotowywane w sposób pozwalający osiągnąć cele w zakresie ochrony środowiska wykraczające poza te, które mają być osiągnięte na podstawie norm wspólnotowych obowiązkowych dla przedsiębiorstw, o których mowa;

b) przydział uprawnień odbywa się w sposób przejrzysty, w oparciu o obiektywne kryteria i źródła danych o najwyższej dostępnej jakości, a całkowita kwota uprawnień lub zezwoleń przyznana każdemu

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

- przedsiębiorstwu poniżej ich wartości rynkowej nie przekracza jego przewidywanych potrzeb⁴²;
- c) metoda przydziału uprawnień nie faworyzuje określonych przedsiębiorstw lub określonych sektorów, chyba że jest to uzasadnione logiką ekologiczną samego programu, lub w przypadkach, gdy takie zasady są niezbędne dla zachowania spójności z innymi obszarami polityki związanymi z ochroną środowiska;
 - d) w szczególności nowe podmioty zasadniczo nie otrzymują uprawnień ani zezwoleń na korzystniejszych warunkach niż istniejące przedsiębiorstwa działające na tych samych rynkach. Przyznawanie większej liczby uprawnień istniejącym instalacjom w porównaniu z nowymi podmiotami nie powinno powodować nadmiernych barier wejścia na rynek.
126. Komisja może dokonać przeglądu warunków lub kryteriów zgodności takich programów handlu uprawnieniami w świetle rozwoju wydarzeń w ramach obszarów polityki⁴³ leżących u ich podstaw.

3.2. Efekt zachęty i konieczność pomocy

127. Pomoc państwa musi wywoływać efekt zachęty, tzn. powodować zmianę postępowania beneficjenta prowadzącą do podwyższenia poziomu ochrony środowiska.
128. Komisja jest zdania, że pomoc nie stanowi zachęty dla beneficjenta w tych wszystkich przypadkach, w których projekt został rozpoczęty przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o przyznanie pomocy do władz krajowych.
129. Jeśli projekt objęty pomocą nie został rozpoczęty przed złożeniem wniosku, uważa się, że wymóg efektu zachęty jest automatycznie spełniony dla wszystkich kategorii pomocy przyznanej MŚP.
130. W przypadku wszystkich pozostałych projektów Komisja będzie wymagała od państwa członkowskiego dokonującego zgłoszenia wykazania efektu zachęty.
131. W celu wykazania efektu zachęty dane państwo członkowskie powinno przedstawić informacje, jaki sposób postępowania beneficjenci pomocy przyjęliby w przypadku jej braku („scenariusz alternatywny”) i dlaczego rozwiązanie alternatywne bardziej przyjazne środowisku nie zostałoby przyjęte. Państwo członkowskie powinno przede wszystkim wyjaśnić, dlaczego beneficjenci pomocy nie zaangażowaliby się w działalność objętą pomocą bez jej otrzymania.
132. Nowe inwestycje korzystne dla środowiska mogą mieć inne cechy, dzięki którym – poza ich wkładem w ochronę środowiska – są atrakcyjne pod względem

⁴² Zapis ten Komisja może poddać przeglądowi po przyjęciu przez Komisję wniosku dotyczącego nowej dyrektywy w sprawie systemu handlu uprawnieniami do emisji CO₂ w UE w okresie po roku 2012.

⁴³ Może to mieć miejsce zwłaszcza w przypadku programów dotyczących emisji CO₂ w kontekście przeglądu dyrektywy 2003/87/WE.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

ekonomicznym dla przedsiębiorstw prywatnych. Wyróżnić można następujące rodzaje korzyści nie związanych bezpośrednio z celem w zakresie ochrony środowiska:

- a) obniżenie jednostkowych kosztów produkcji w porównaniu z poprzednim wyposażeniem. Obejmuje to zużycie materiałów, oszczędność energii, wzrost produktywności i wszelką oszczędność kosztów innego rodzaju. W ich wyniku możliwe jest obniżenie w sposób opłacalny ceny produktu lub wzrost przychodów;
 - b) innowacyjne właściwości poprawiające jakość produktu. Takie właściwości mogą pozwolić na odróżnienie produktu od produktów konkurencyjnych z uwagi na jego jakość, co z kolei umożliwia podwyższenie ceny;
 - c) „zielony wizerunek” może mieć sam w sobie wartość marketingową, prowadząc do wzrostu popytu, a tym samym do zwiększenia udziałów w rynku lub możliwości podniesienia cen;
 - d) „oznakowanie ekologicznych metod produkcji” produktu może pozwolić producentowi na uzyskanie za produkt wytwarzany w sposób przyjazny dla środowiska ceny wyższej niż za identyczny produkt wytwarzany w sposób tradycyjny;
 - e) gotowość do uzyskania zgodności z normami, co do których oczekuje się, że zostaną przyjęte i staną się obowiązkowe w przyszłości, unikając tym samym przyszłych kosztów i zyskując potencjalnie korzyści związane z rolą prekursora;
133. Państwa członkowskie mogą odwoływać się do wyżej wymienionych kryteriów, a także do innych odpowiednich kryteriów w celu dowiedzenia, że działalność objęta pomocą nie jest nierozzerwalnie związana z korzyściami, które czyniłyby ją dla danych przedsiębiorstw wystarczająco atrakcyjną bez udziału pomocy.

3.3. Zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem na mocy art. 87 ust. 3 lit. b) Traktatu WE

134. Pomoc na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania, które stanowią priorytet z punktu widzenia ochrony środowiska, można uważać za zgodną ze wspólnym rynkiem zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. b) Traktatu WE, o ile spełnione są następujące warunki:
- (a) wniosek w sprawie pomocy dotyczy projektu, który jest szczegółowy i ma jasno określone warunki realizacji, w tym uczestników, cele, rezultaty oraz sposób osiągnięcia celów i rezultatów. Komisja może również uznać za projekt grupę projektów;
 - (b) projekt musi stanowić przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania: projekt musi mieć konkretny, godny naśladowania i rozpoznawalny wkład w interes Wspólnoty w zakresie ochrony środowiska, np. odgrywając istotną rolę w ramach strategii ochrony środowiska Unii Europejskiej. Korzyść uzyskana dzięki osiągnięciu celu projektu nie może ograniczać się do państwa członkowskiego lub państw członkowskich realizujących projekt, lecz musi obejmować całą Wspólnotę. Projekt musi wносить istotny wkład w osiągnięcie celów Wspólnoty. Fakt realizowania projektu przez przedsiębiorstwa w różnych państwach członkowskich nie jest wystarczający;
 - (c) pomoc jest konieczna i zachęca do realizacji projektu, który musi wiązać się z wysokim stopniem ryzyka;

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

- (d) projekt ma duże znaczenie z uwagi na jego rozmiar: musi być znaczący pod względem rozmiaru i mieć istotny pozytywny wpływ na środowisko.
135. Aby umożliwić Komisji odpowiednią ocenę takich projektów, wspólne europejskie zainteresowanie musi mieć wymiar praktyczny: przykładowo należy wykazać, że projekt skutkuje osiągnięciem znacznego postępu w zakresie osiągania szczególnych celów Wspólnoty w zakresie ochrony środowiska.
136. Komisja będzie przychylniej rozpatrywać zgłoszone projekty, jeśli beneficjent będzie wnosił do nich istotny wkład własny. Podobnie przychylniej rozpatrywać będzie projekty, w które zaangażowane będą przedsiębiorstwa ze znacznej liczby państw członkowskich.
137. Gdy pomoc uznawana jest za zgodną ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. b) Traktatu WE, Komisja może zatwierdzić wyższe stawki pomocy niż określone w niniejszych wytycznych.

4. ZGODNOŚĆ POMOCY ZE WSPÓLNYM RYNKIEM OKREŚLANA NA PODSTAWIE OCENY SZCZEGÓŁOWEJ

4.1. Środki poddawane ocenie szczegółowej

138. Aby umożliwić Komisji przeprowadzenie dokładniejszej oceny znacznych kwot pomocy przyznanej w ramach zatwierdzonych programów oraz podjęcie decyzji, czy taka pomoc jest zgodna ze wspólnym rynkiem, państwo członkowskie powinno zgłosić ją z wyprzedzeniem w stosunku do każdego indywidualnego przypadku pomocy inwestycyjnej lub operacyjnej przyznanej w ramach zatwierdzonego programu lub indywidualnie, gdy pomoc spełnia niżej wymienione warunki.
- a) **Dla środków objętych rozporządzeniem o wyłączeniu grupowym:** wszystkie przypadki zgłoszone Komisji w następstwie *obowiązku indywidualnego zgłaszania pomocy* zgodnie z zasadami, o których mowa w rozporządzeniu o wyłączeniu grupowym.
- b) **Dla środków objętych niniejszymi wytycznymi:** wszystkie niżej wymienione przypadki:
- i. Pomoc inwestycyjna: gdy kwota pomocy dla jednego przedsiębiorstwa przekracza 5 mln EUR (nawet jeśli stanowi część zatwierdzonego programu pomocy).
 - ii. Pomoc operacyjna na oszczędzanie energii: gdy kwota pomocy dla jednego przedsiębiorstwa na okres 5 lat przekracza 5 mln EUR.
 - iii. Pomoc operacyjna na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych lub wytwarzanie energii w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła ze źródeł odnawialnych: gdy pomoc przyznana jest na instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych w zakładach, w których związana z nią moc (w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych) przekracza 100 MW.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

- iv. Pomoc operacyjna na produkcję biopaliw: gdy pomoc przyznana jest na instalację do produkcji biopaliw w zakładach, w których związana z nią wielkość produkcji w skali roku przekracza 100 000 t.
 - v. Pomoc operacyjna na kogenerację: gdy pomoc przyznana jest na instalację kogeneracyjną, a związana z nią moc (w zakresie wytwarzania energii z kogeneracji) przekracza 200 MW. Pomoc na produkcję ciepła z kogeneracji oceniana będzie w kontekście zgłoszenia na podstawie mocy.
 - vi. Pomoc operacyjna w postaci ulg/zwolnień z podatku energetycznego, gdy podatek faktycznie odprowadzany przez przedsiębiorstwa po uldze jest niższy niż minimalny poziom wspólnotowy lub gdy odpowiednie podatki nie zostały zharmonizowane na poziomie Wspólnoty:
 - a) dla tych beneficjentów objętych zharmonizowanymi podatkami na energię lub podatkami na energię, które wyraźnie nie są objęte odpowiednią dyrektywą wspólnotową, w przypadku których zużycie źródeł energii ujętych w podstawie opodatkowania przekracza⁴⁴:
 - i. w przypadku energii elektrycznej: 2 000 000 MWh lub
 - ii. w przypadku węgla i koksu: 6 700 000 GJ wartości opałowej brutto lub
 - iii. w przypadku gazu ziemnego: 6 700 000 GJ wartości opałowej brutto lub
 - iv. w przypadku paliw ciężkich: 67 000 ton lub
 - v. w przypadku oleju napędowego: 48 000 000 litrów;
 - b) dla tych beneficjentów objętych niezharmonizowanymi podatkami lub zharmonizowanymi podatkami na ochronę środowiska innymi niż podatki na energię, w przypadku których kwota pomocy przekracza 5 000 000 EUR przez pięć lat.
139. Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc operacyjną na nowe zakłady wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych, którą oblicza się na podstawie unikniętych kosztów zewnętrznych. Takie środki pomocy powinny być również zgłaszane i będą podlegać szczegółowej ocenie. Koszty zewnętrzne, których uniknięto, to dodatkowe koszty ochrony środowiska, które społeczeństwo musiałoby ponieść w przypadku wytworzenia takiej samej ilości energii przez zakład produkcyjny, którego działalność opiera się na pozyskiwaniu energii z tradycyjnych źródeł. Będą one obliczane na podstawie różnicy pomiędzy z jednej strony kosztami zewnętrznymi wygenerowanymi, a nie zapłaconymi przez producentów energii ze źródeł odnawialnych a z drugiej – kosztami zewnętrznymi wygenerowanymi, a nie zapłaconymi przez producentów energii ze źródeł tradycyjnych. W celu przeprowadzenia tych obliczeń państwo członkowskie będzie musiało zastosować metodę uznaną w skali międzynarodowej i zatwierdzoną przez Komisję. Między innymi będzie musiało przedstawić uzasadnioną i konkretną analizę kosztów porównawczych, wraz z oceną kosztów zewnętrznych konkurencyjnych producentów energii, aby wykazać, że pomoc rzeczywiście rekompensuje uniknięte koszty zewnętrzne.

⁴⁴ Komisja może poddać te kryteria przeglądowi po przeglądzie dyrektywy 2003/96/WE.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

W każdym razie kwota pomocy przyznanej producentom, która przekracza kwotę pomocy wynikającą z opcji 1 (patrz pkt 93) dla pomocy operacyjnej na odnawialne źródła energii, musi zostać przez przedsiębiorstwa ponownie zainwestowana w odnawialne źródła energii.

140. Szczegółowa ocena jest oceną proporcjonalną, uzależnioną od tego, w jakim stopniu dany przypadek może zakłócić konkurencję. Zgodnie z powyższym przeprowadzenie szczegółowej oceny niekoniecznie oznacza potrzebę wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego, aczkolwiek może się tak zdarzyć w przypadku niektórych środków.
141. O ile państwa członkowskie będą współpracować w pełnym zakresie i przekażą na czas odpowiednie informacje, Komisja podejmie wszelkie możliwe starania, aby przeprowadzić postępowanie wyjaśniające w wyznaczonym czasie. Zachęca się państwa członkowskie do przedstawiania wszystkich elementów, które uznają za przydatne do oceny danego przypadku. Państwa członkowskie mogą opierać się zwłaszcza na dokonanych w przeszłości ocenach programów lub środków pomocy państwa, ocenach oddziaływania sporządzonych przez organ przyznający pomoc i innych opracowaniach dotyczących ochrony środowiska.

4.2. Kryteria oceny ekonomicznej indywidualnych przypadków

142. Szczegółowa ocena zostanie przeprowadzona na podstawie pozytywnych i negatywnych elementów wymienionych w sekcjach 4.2.1 i 4.2.2, które będą miały zastosowanie **oprócz** kryteriów określonych w rozdziale 3. Określonych tam poziomów intensywności pomocy nie można w żadnym wypadku przekroczyć. W przypadku pomocy w postaci zwolnień i ulg podatkowych zostanie przeprowadzona dokładna ocena na podstawie elementów pozytywnych i negatywnych, odpowiednich dla tej formy pomocy.
143. Podczas przeprowadzania szczegółowej oceny pomocy w postaci zwolnień i ulg podatkowych oraz jej ewentualnych odpowiedników Komisja w szczególności weźmie pod uwagę dowody przedstawione przez państwa członkowskie mające wykazać, że zmniejszenie poziomu zużycia lub emisji substancji objętych podstawą opodatkowania jest w przypadku danego beneficjenta niemożliwe. Fakt ten wykazuje się poprzez porównanie sytuacji, w jakiej znajduje się beneficjent pomocy, z sytuacją najlepszych porównywalnych przedsiębiorstw w sektorze, w którym działa beneficjent, uwzględniając audyty zewnętrzne przeprowadzone u danego beneficjenta.

4.2.1. Pozytywne skutki pomocy

144. Fakt, że pomoc skłania przedsiębiorstwa do wniesienia wkładu w ochronę środowiska, którego to działania nie podjęłyby w przeciwnym razie, stanowi główny pozytywny element, który należy uwzględnić, oceniając zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem.

4.2.1.1. Istnienie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku

145. Komisja nie będzie na ogół kwestionować faktu istnienia negatywnych skutków zewnętrznych związanych z określonymi rodzajami zachowań lub wykorzystaniem określonych dóbr szkodliwych dla środowiska, będzie jednak sprawdzać, czy środek

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

pomocy państwa ma znaczny wpływ na ochronę środowiska. W tym kontekście Komisja zwróci szczególną uwagę na przewidywany wkład środka pomocy w ochronę środowiska (w kategoriach ilościowych) oraz docelowy poziom ochrony środowiska w porównaniu z normami obowiązującymi we Wspólnocie lub w innych państwach członkowskich.

146. W celu oceny pozytywnego wpływu pomocy w postaci zwolnień/ulg podatkowych na środowisko, Komisja przeanalizuje odpowiedniki zwolnień/ulg podatkowych, biorąc pod uwagę następujące elementy:
- (a) szczegóły dotyczące ekologicznych odpowiedników ulg/zwolnień podatkowych;
 - (b) proporcje podatku na ochronę środowiska odprowadzanego przez beneficjenta, nawet po uwzględnieniu ulgi i wymiernych korzyści dla środowiska w postaci zmniejszenia emisji zanieczyszczeń; jeśli po uwzględnieniu ulgi, beneficjent odprowadza znaczną część podatku, może to przyczynić się do ochrony środowiska;
 - (c) wymierne korzyści odpowiedników dla środowiska w postaci zmniejszenia emisji zanieczyszczeń;
 - (d) ramy czasowe dla osiągnięcia przewidywanych korzyści dla środowiska.
147. Komisja przeanalizuje także przesłanki, które mogą uzasadniać pomoc na dostosowanie do norm krajowych surowszych niż normy wspólnotowe oraz zwolnienia lub ulgi w zakresie podatku na ochronę środowiska. Komisja zwróci szczególną uwagę na charakter, rodzaj i lokalizację głównych konkurentów beneficjenta pomocy, koszty wdrożenia norm krajowych (odpowiednio programów podatkowych lub programów handlu uprawnieniami) obciążających beneficjenta pomocy w przypadku nieprzyznania pomocy oraz porównawcze koszty tych norm po stronie głównych konkurentów beneficjenta pomocy.

4.2.1.2. Właściwe instrumenty

148. Ważnym elementem testu bilansującego jest, czy pomoc państwa jest właściwym instrumentem do osiągnięcia celu ochrony środowiska, zważywszy że inne instrumenty w mniejszym stopniu zakłócające konkurencję mogą prowadzić do osiągnięcia takiego samego rezultatu, a pomoc państwa może naruszać zasadę „zanieczyszczający płaci”.
149. W analizie zgodności ze wspólnym rynkiem Komisja zwróci uwagę zwłaszcza na wszelkie oceny oddziaływania proponowanego środka przygotowane przez dane państwo członkowskie, w tym kwestie dotyczące wykorzystania innych rozwiązań niż pomoc państwa oraz dowody na przestrzeganie zasady „zanieczyszczający płaci”.

4.2.1.3. Efekt zachęty i konieczność pomocy

150. Pomoc państwa zawsze musi wywoływać efekt zachęty, tzn. powodować zmianę postępowania beneficjenta prowadzącą do podwyższenia poziomu ochrony środowiska pod względem zakresu lub tempa. Pomocy nie można uznać za konieczną wyłącznie z uwagi na podwyższenie poziomu ochrony środowiska. Zgodnie z bardziej szczegółowym zapisem w sekcji 3.2, korzyści wynikające z nowych inwestycji lub nowych metod produkcji nie ograniczają się zazwyczaj do ich wpływu na środowisko.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

151. Poza obliczeniem kosztów dodatkowych, o którym mowa w rozdziale 3, Komisja w swojej analizie zwróci uwagę na następujące aspekty:
- a) **Przewidywana zmiana:** Należy wykazać istnienie przynajmniej jednego z następujących elementów, uwzględniając normalne postępowanie przedsiębiorstwa w danym sektorze:
 - i) *zwiększenie zasięgu projektu:* ograniczenie szczególnego rodzaju zanieczyszczeń, które nie nastąpiłoby bez udziału pomocy;
 - ii) *zwiększenie rozmiaru projektu:* ograniczenie szczególnego rodzaju zanieczyszczeń w stopniu większym dzięki pomocy;
 - iii) *zwiększenie tempa projektu:* ograniczenie zanieczyszczeń, które następuje wcześniej dzięki pomocy.
 - b) **Korzyści produkcyjne:** Jeśli występują inne korzyści związane z inwestycją pod względem zdolności produkcyjnej, wydajności, obniżenia kosztów lub jakości, efekt zachęty jest zazwyczaj mniejszy.
 - c) **Korzyści związane z wizerunkiem:** Wskazania, że przedsiębiorstwo lub odpowiedni sektor może czerpać korzyści związane z lepszym wizerunkiem ekologicznym, zazwyczaj zmniejszą efekt zachęty.
 - d) **Korzyści związane z oznakowaniem metody produkcji:** Jeśli przedsiębiorstwa działające w danym przemyśle/sektorze są w stanie odróżnić produkty przyjazne środowisku od produktów tradycyjnych i w związku z tym dla produktów przyjaznych środowisku ustalają wyższe ceny, efekt zachęty jest zazwyczaj mniejszy.
 - e) **Potencjalne przyszłe normy obowiązkowe:** Jeśli na szczeblu Komisji prowadzone są negocjacje w sprawie wprowadzenia (surowszych) norm obowiązkowych, do których osiągnięcia ma prowadzić dany środek, efekt zachęty jest zazwyczaj mniejszy.
 - f) **Poziom ryzyka:** Jeśli istnieje szczególne ryzyko, że inwestycja będzie mniej wydajna niż przewidywano, efekt zachęty jest zazwyczaj większy.
 - g) **Poziom rentowności:** Jeśli poziom rentowności działania jest ujemny w okresie pełnej amortyzacji inwestycji lub planowanego okresu obowiązywania pomocy operacyjnej, biorąc pod uwagę wszystkie korzyści i ryzyka wymienione w tym punkcie, pomoc zazwyczaj będzie miała efekt zachęty.
152. Komisja sprawdzi, czy beneficjent pomocy byłby tym poważnie dotknięty i nie byłby w stanie ponieść kosztów związanych z natychmiastowym wdrożeniem norm krajowych surowszych niż normy wspólnotowe lub wdrożeniem tych norm w przypadku braku norm wspólnotowych lub kosztów podatków na ochronę środowiska.
153. W celu oceny efektu zachęty w postaci ulg/zwolnień podatkowych Komisja przeanalizuje, czy dana pomoc skłoni beneficjentów do podjęcia działań na rzecz ochrony środowiska, przykładowo w ramach umów z danym państwem.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

4.2.1.4. Proporcjonalność pomocy

154. Państwo członkowskie powinno wykazać, że pomoc jest konieczna, jej kwota jest ograniczona do minimum a proces selekcji jest proporcjonalny. W swojej analizie Komisja weźmie pod uwagę następujące elementy:

- a) **Proces selekcji:** proces selekcji powinien być prowadzony w sposób niedyskryminujący, przejrzysty i otwarty, nie wykluczając niepotrzebnie przedsiębiorstw, które mogą konkurować z projektami ukierunkowanymi na te same cele w zakresie ochrony środowiska. Proces selekcji powinien prowadzić do wyboru beneficjentów, którzy mogą osiągnąć cel w zakresie ochrony środowiska przy najmniejszej kwocie pomocy lub w sposób najbardziej efektywny pod względem kosztów.
- b) **Pomoc ograniczona do minimum:** Państwa członkowskie powinny wykazać, że intensywność pomocy powiązana z obliczeniem kosztów dodatkowych, o którym mowa w rozdziale 3, nie skutkuje kwotą pomocy przekraczającą przewidywany brak rentowności przy uwzględnieniu wszystkich korzyści i zagrożeń wymienionych w sekcji 4.2.1.3.

155. W odniesieniu do pomocy w postaci ulg lub zwolnień w zakresie podatku na ochronę środowiska Komisja sprawdzi, czy kryteria i warunki stosowane przez państwa członkowskie są proporcjonalne do szczególnej sytuacji beneficjenta pomocy. Komisja weźmie pod uwagę przede wszystkim następujące aspekty:

a) **Analiza odpowiedników ulg/zwolnień podatkowych:**

- i. W przypadku ulg podatkowych pomoc można uznać za proporcjonalną, jeśli przedsiębiorstwo faktycznie odprowadza znaczną część podatku, a w związku z tym dodatkowe środki mogą nie być potrzebne w świetle zakłóceń konkurencji.
- ii. Określenie dodatkowych środków podjętych przez przedsiębiorstwa:
 - koszty środków, które mają być podjęte przez przedsiębiorstwa, aby zrealizować cele umów, powinny być porównane z kosztami inwestycji, które w przeciwnym razie zostałyby zrealizowane oraz uwzględniać korzyści odniesione w tym kontekście;
 - umowy te określają, która z inwestycji będzie realizowana i w jakim czasie;
 - państwo członkowskie musi zapewnić niezależne, ścisłe i terminowe monitorowanie oraz przegląd umów w świetle rozwoju w zakresie technologii i w innych dziedzinach przynajmniej co trzy lata;
 - umowy muszą zawierać skuteczne postanowienia dotyczące kar stosowanych, gdy beneficjent nie przestrzega zapisanych w nich warunków;
 - państwo członkowskie musi zapewnić ocenę zwolnień i umów najpóźniej po 5 latach;

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

- b) Interakcja między wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji a opodatkowaniem dotyczącym emisji gazów cieplarnianych w przypadku ich równoczesnego stosowania;
- c) Całkowita kwota należnego podatku w przypadku braku pomocy i jej stosunek do obrotów.

4.2.2. *Analiza zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej*

- 156. Przy ocenie negatywnych skutków środka pomocy Komisja skupi się w swojej analizie zakłóceń konkurencji na przewidywalnym wpływie pomocy na rzecz ochrony środowiska na konkurencję między przedsiębiorstwami na właściwych rynkach produktowych⁴⁵.
- 157. Jeśli pomoc jest proporcjonalna, a w szczególności jeśli w obliczeniu dodatkowych kosztów inwestycji lub kosztów operacyjnych wzięto pod uwagę wszystkie korzyści dla przedsiębiorstwa, prawdopodobne jest ograniczenie negatywnego wpływu pomocy. Przedsiębiorstwo zorientowane na zysk będzie jednak zazwyczaj podnosić poziom ochrony środowiska w sposób wykraczający poza obowiązkowe wymagania tylko wtedy, gdy uzna, że przyniesie mu to przynajmniej pewne nieznaczące korzyści.
- 158. Negatywne skutki pomocy w postaci ulg/zwolnień podatkowych wynikać będą z obniżonych kosztów ponoszonych przez beneficjentów, z uwagi na niższe stawki opodatkowania. Jeśli koszty odpowiedników ulg/zwolnień podatkowych są bardzo wysokie, można uznać, że te przywileje kosztowe są ograniczone. Jakkolwiek, nawet w tym przypadku, pomoc może mieć negatywny wpływ, przykładowo utrzymując na rynku nieefektywne przedsiębiorstwo, jako że od efektywnego przedsiębiorstwa można oczekiwać, że będzie w stanie dostosować swoje metody produkcji do wymagań w zakresie ochrony środowiska leżących u podstaw podatku. Ponadto pomoc może mieć negatywny wpływ na pośrednio dotknięte rynki produktowe o charakterze uzupełniającym do bezpośrednio dotkniętego rynku, na który pomoc wpływa w pierwszym rzędzie, ponieważ może obniżyć koszty produkcji beneficjenta lub zapobiec wejściu nowych konkurentów na rynek.

4.2.2.1. Dynamiczne zachęty/wypieranie z rynku

- 159. Pomoc państwa na ochronę środowiska może skutkować powstrzymaniem beneficjentów pomocy od inwestowania w technologie przyjazne dla środowiska, które wykraczają poza normy regulacyjne, i czekaniem na interwencję państwa.
- 160. W swojej analizie Komisja weźmie pod uwagę następujące elementy:

⁴⁵ Pomoc może oddziaływać na szereg rynków, ponieważ jej wpływ może wykraczać poza rynek odpowiadający wspieranej działalności i dotyczyć także innych rynków, które są z nim powiązane z uwagi na to, że stanowią kolejne, poprzednie lub uzupełniające ogniwo procesu produkcji/dystrybucji lub na których beneficjent jest już obecny lub może zaistnieć w niedalekiej przyszłości.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

- a) **kwota pomocy:** Im wyższa kwota pomocy, tym większe prawdopodobieństwo, że część pomocy może być wykorzystana na zakłócenie konkurencji. Ma to miejsce zwłaszcza w przypadku, gdy kwota pomocy jest wysoka w stosunku do zakresu ogólnej działalności beneficjenta.
- b) **częstotliwość pomocy:** Jeśli przedsiębiorstwo otrzymuje pomoc co jakiś czas, jest bardziej prawdopodobne, że zakłóci to dynamiczne zachęty.
- c) **czas trwania pomocy:** Jeśli pomoc operacyjna przyznana jest na długi czas, zakłócenie konkurencji jest bardziej prawdopodobne.
- d) **stopniowe zmniejszanie pomocy:** Jeśli pomoc operacyjna zmniejsza się w czasie, przedsiębiorstwo będzie miało zachętę do poprawy efektywności, a zakłócenie dynamicznych zachęt będzie ulegało zmniejszeniu z upływem czasu.
- e) **gotowość spełnienia przyszłych norm:** Jeśli pomoc pozwoli danemu przedsiębiorstwu spełnić nowe normy wspólnotowe, których przyjęcie ma nastąpić w przewidywalnej przyszłości, inwestycja objęta pomocą spowoduje obniżenie kosztów inwestycji, które przedsiębiorstwo i tak musiałoby zrealizować.
- f) **poziom norm regulacyjnych lub opodatkowania w odniesieniu do celów w zakresie ochrony środowiska:** Im niższy poziom obowiązkowych wymagań, tym większe ryzyko, że pomoc wykraczająca poza obowiązkowe wymagania nie jest konieczna i wyprze z rynku inwestycje lub zostanie wykorzystana w sposób zakłócający dynamiczne zachęty.
- g) **ryzyko wzajemnego subsydiowania:** W przypadku, gdy przedsiębiorstwo wytwarza szeroką gamę produktów lub wytwarza ten sam produkt w drodze tradycyjnego procesu produkcyjnego i procesu produkcyjnego przyjaznego dla środowiska, ryzyko wzajemnego subsydiowania jest większe.
- h) **neutralność technologiczna:** W przypadku, gdy środek skupia się jedynie na jednej technologii, ryzyko zakłócenia dynamicznych zachęt jest większe.

4.2.2.2. Utrzymanie na rynku nieefektywnych przedsiębiorstw

161. Pomoc państwa na ochronę środowiska może być uzasadniona jako mechanizm przejściowy zmierzający do pełnego przypisania negatywnych skutków zewnętrznych związanych z ochroną środowiska. Nie powinna ona służyć przyznawaniu niepotrzebnego wsparcia przedsiębiorstwom, które nie są w stanie dostosować się do norm i technologii bardziej przyjaznych dla środowiska z uwagi na niski poziom efektywności.
162. W swojej analizie Komisja weźmie pod uwagę następujące elementy:
- a) **charakter i rodzaj beneficjentów:** W przypadku, gdy wydajność beneficjenta jest stosunkowo niska a jego kondycja finansowa słaba, jest bardziej prawdopodobne, że pomoc przyczyni się do sztucznego utrzymania przedsiębiorstw na rynku.
 - b) **nadmiar zdolności produkcyjnych w sektorze objętym pomocą:** W sektorach, w których występuje nadmiar zdolności produkcyjnych, pomoc inwestycyjna

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

grozi podtrzymaniem nadmiaru zdolności produkcyjnych i utrzymaniem nieefektywnych struktur rynkowych.

- c) **normalne postępowanie w sektorze objętym pomocą:** Jeśli inne przedsiębiorstwa działające w sektorze, nie otrzymując pomocy, osiągnęły ten sam poziom ochrony środowiska, jest bardziej prawdopodobne, że pomoc będzie służyć utrzymaniu na rynku nieefektywnych przedsiębiorstw.
- d) **poziom norm obowiązkowych:** Jeśli norm nie ma lub jeśli normy obowiązkowe są stosunkowo niskie w porównaniu z istniejącym poziomem ochrony środowiska, ryzyko, że pomoc wygeneruje lub utrzyma brak efektywności, jest większe.
- e) **czas trwania pomocy:** Im dłużej trwa pomoc, tym większe jest ryzyko, że przyczyni się ona do utrzymania nieefektywnych przedsiębiorstw na rynku.
- f) **koszt inwestycji lub kwota pomocy w postaci ulgi/zwolnienia podatkowego w stosunku do obrotów beneficjenta:** Im wyższy koszt lub kwota pomocy w stosunku do działalności beneficjenta, tym większe prawdopodobieństwo, że pomoc doprowadzi do braku efektywności.

4.2.2.3. Siła rynkowa/zachowanie wykluczające

163. Komisja będzie oceniać siłę rynkową danego beneficjenta przed udzieleniem pomocy, a także zmianę siły rynkowej, której można oczekiwać w wyniku udzielenia pomocy. Pomoc na ochronę środowiska przyznana beneficjentowi o znacznej sile rynkowej może być przez niego wykorzystana do wzmocnienia lub utrzymania siły rynkowej poprzez dalsze różnicowanie produktów lub wykluczanie konkurentów. Prawdopodobieństwo zastrzeżeń ze strony Komisji w odniesieniu do siły rynkowej będzie niewielkie w przypadku rynków, na których każdy beneficjent pomocy posiada udział nieprzekraczający 25 % oraz rynkach cechujących się poziomem koncentracji poniżej 2000 wg wskaźnika Herfindahla-Hirschmana (HHI).
164. W swojej analizie Komisja weźmie pod uwagę następujące elementy:
- a) **Siła rynkowa beneficjenta pomocy oraz struktura rynku:** W sytuacji, gdy odbiorca pomocy już posiada dominującą pozycję na właściwym rynku⁴⁶, środek pomocy może wzmocnić jego dominację poprzez dalsze osłabienie ograniczeń związanych z istnieniem konkurencji.
 - b) **Nowy podmiot:** Jeśli pomoc dotyczy rynków produktowych lub technologii konkurujących z produktami, w przypadku których odbiorca pomocy jest podmiotem już działającym i posiada siłę rynkową, pomoc może być wykorzystana w sposób strategiczny, aby zapobiec wejściu na rynek nowych podmiotów lub zastąpieniu produktów produktami bardziej przyjaznymi dla środowiska, oferowanymi przez konkurentów.

⁴⁶ Pomoc może oddziaływać na szereg rynków, ponieważ jej wpływ może wykraczać poza rynek odpowiadający wspieranej działalności i dotyczyć także innych rynków, które są z nim powiązane z uwagi na to, że stanowią kolejne, poprzednie lub uzupełniające ogniwo procesu produkcji/dystrybucji lub na których beneficjent jest już obecny lub może zaistnieć w niedalekiej przyszłości.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

- c) **Różnicowanie produktów i dyskryminacja cenowa:** Negatywnym skutkiem pomocy może być ułatwienie różnicowania produktów i dyskryminacji cenowej przez odbiorcę pomocy na szkodę konsumenta.
- d) **Siła nabywcza:** Siła rynkowa przedsiębiorstwa może być ograniczana ze względu na pozycję rynkową nabywców. Obecność silnych nabywców może równoważyć istnienie siły rynkowej, jeśli prawdopodobne jest, że nabywcy będą dążyć do zachowania wystarczającego poziomu konkurencji na rynku.
- e) **Proces selekcji:** Zastrzeżenia Komisji mogą budzić środki pomocy, które pozwalają przedsiębiorstwom posiadającym siłę rynkową wpływać na proces selekcji, przykładowo poprzez dysponowanie prawem do rekomendowania przedsiębiorstw w procesie selekcji lub wpływanie na projekt dotyczący ochrony środowiska w sposób, który z nieuzasadnionych powodów dyskryminuje alternatywne projekty.
- f) Warunki konkurencji na właściwych rynkach i znaczenie konkurencji cenowej pomiędzy różnymi konkurentami: Im bardziej konkurencja opiera się na cenie, tym większe jest ryzyko, że jest to spowodowane pomocą w postaci ulg/zwolnień podatkowych. Jeśli natomiast produkty są bardzo zróżnicowane a konkurencja nie opiera się głównie na cenie, prawdopodobne jest, że znaczenie wpływu pomocy w postaci ulg/zwolnień podatkowych będzie mniejsze.

4.2.2.4. Wpływ na wymianę handlową i lokalizację

165. Pomoc państwa na ochronę środowiska może prowadzić do korzystniejszych warunków produkcji na niektórych terenach, zwłaszcza z uwagi na porównywalnie niższe koszty produkcji dzięki pomocy lub z uwagi na wyższe standardy produkcji osiągnięte dzięki pomocy. Może to spowodować przenoszenie się przedsiębiorstw na tereny objęte pomocą lub przesunięcie przepływów handlowych na te tereny.

4.2.3. Bilansowanie i decyzja

166. W świetle tych pozytywnych i negatywnych elementów Komisja dokona zestawienia skutków wywołanych zastosowaniem danego środka i określa, czy wynikające z niego zakłócenia mają niekorzystny wpływ na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
167. Komisja może nie zgłaszać zastrzeżeń wobec zgłoszonego środka pomocy bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego lub w wyniku formalnego postępowania wyjaśniającego określonego w art. 6 rozporządzenia (WE) nr 659/1999⁴⁷ zakończyć je decyzją zgodnie z art. 7 tego rozporządzenia. Jeśli podjęta zostanie decyzja warunkowa w rozumieniu art. 7 ust. 4 przywołanego rozporządzenia, Komisja może przykładowo rozważyć dodanie następujących warunków, które muszą być proporcjonalne i służyć ograniczeniu zakłóceń konkurencji lub negatywnego wpływu pomocy na wymianę handlową:

⁴⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1).

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

- a) niższa intensywność pomocy niż maksymalna intensywność dozwolona w rozdziale 3 lub niższy poziom ulgi podatkowej;
- b) rozdzielenie rachunków celem uniknięcia wzajemnego subsydiowania pomiędzy dwoma rynkami, w przypadku gdy beneficjent działa na wielu rynkach;
- c) dodatkowe wymagania, których spełnienie ma na celu zwiększenie pozytywnego wpływu umów zawartych w charakterze odpowiednika ulgi podatkowej na środowisko;
- d) brak dyskryminacji wobec innych potencjalnych beneficjentów (mniejsza selektywność).

5. KUMULACJA

- 168. Pułapy pomocy ustalone w niniejszych wytycznych mają zastosowanie bez względu na to, czy pomoc dla danego projektu jest finansowana w całości ze środków państwa członkowskiego, czy też w części ze środków wspólnotowych.
- 169. Pomocy zatwierdzonej na mocy niniejszych wytycznych nie można kumulować z inną pomocą państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu ani z innymi rodzajami finansowania wspólnotowego, jeśli skutkiem takiej kumulacji byłaby intensywność pomocy o pułapie większym niż przewidziany w niniejszych wytycznych. Jeśli jednak wydatki kwalifikujące się do objęcia pomocą na ochronę środowiska w całości lub w części kwalifikują się także do objęcia pomocą przeznaczoną na inne cele, w odniesieniu do części wspólnej zastosowany zostanie najkorzystniejszy pułap dostępny w ramach odnośnych przepisów.
- 170. Pomocy na ochronę środowiska nie kumuluje się z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeśli skutkiem takiej kumulacji byłaby intensywność pomocy o pułapie większym niż przewidziany w niniejszych wytycznych.

6. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

6.1. Sprawozdawczość i monitorowanie

6.1.1. *Sprawozdania roczne*

- 171. Zgodnie z wymogami rozporządzenia (WE) nr 659/1999⁴⁸ oraz rozporządzenia (WE) nr 794/2004⁴⁹ państwa członkowskie przedkładają Komisji sprawozdania roczne.
- 172. Oprócz wymogów określonych w tych przepisach, roczne sprawozdania dotyczące środków pomocy na ochronę środowiska powinny zawierać – w odniesieniu do

⁴⁸ Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1).

⁴⁹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 traktatu WE (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, str. 1).

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

każdego zatwierdzonego programu – następujące informacje dotyczące dużych przedsiębiorstw:

- nazwy beneficjentów;
- kwotę pomocy przypadającą na beneficjenta;
- intensywność pomocy;
- opis celu środka pomocy oraz rodzaju ochrony środowiska, jaki ma on propagować;
- sektory działalności, w których realizowane są projekty objęte pomocą;
- wyjaśnienie, w jaki sposób osiągnięto efekt zachęty, przede wszystkim z wykorzystaniem wskaźników i kryteriów, o których mowa w rozdziale 4.

173. W przypadku zwolnień lub ulg podatkowych państwa członkowskie muszą jedynie przedłożyć kopię lub kopie legislacji lub uregulowań prawnych będących podstawą pomocy, podać szczegóły dotyczące kategorii przedsiębiorstw korzystających z ulg lub zwolnień podatkowych oraz sektorów gospodarki, na które te zwolnienia i ulgi będą miały największy wpływ, a także wyjaśnić, jak osiągnięto efekt zachęty w przypadku dużych przedsiębiorstw.
174. Sprawozdania roczne są zamieszczane na stronie internetowej Komisji.

6.1.2. Dostęp do pełnych tekstów programów

175. Zdaniem Komisji konieczne jest podjęcie dalszych kroków w celu poprawy przejrzystości pomocy państwa we Wspólnocie. W szczególności konieczne jest zapewnienie państwom członkowskim, podmiotom gospodarczym, zainteresowanym stronom oraz samej Komisji łatwego dostępu do pełnego tekstu wszystkich odnośnych programów pomocy na ochronę środowiska.
176. Można to łatwo osiągnąć poprzez utworzenie wzajemnie powiązanych stron internetowych. Z tego względu przy analizie programów pomocy na ochronę środowiska Komisja będzie systematycznie stawiać państwom członkowskim wymóg publikowania w Internecie tekstu wszystkich ostatecznych wersji programów pomocy oraz przekazywania Komisji adresu internetowego strony zawierającej taką publikację. Programu pomocy nie można realizować przed zamieszczeniem takich informacji w Internecie.
177. Państwa członkowskie są zobowiązane do zachowania szczegółowej dokumentacji dotyczącej wszystkich środków pomocy na ochronę środowiska. Dokumentacja ta musi zawierać wszystkie informacje potrzebne do ustalenia, czy przestrzegano zasad dotyczących kosztów kwalifikowalnych oraz maksymalnych dopuszczalnych progów intensywności pomocy. Należy ją przechowywać przez 10 lat od dnia przyznania pomocy i przedstawić Komisji na jej wniosek.

DOKUMENT ROBOCZY WSTĘPNY PROJEKT

Komisja zwróci się do państw członkowskich o przedstawienie powyższych informacji, aby przeprowadzić ocenę niniejszych wytycznych po czterech latach od ich wejścia w życie⁵⁰.

6.2. Właściwe środki

178. Na podstawie art. 88 ust. 1 Traktatu WE Komisja niniejszym proponuje państwom członkowskim następujące właściwe środki dotyczące istniejących w poszczególnych państwach programów pomocy na ochronę środowiska.

W celu zapewnienia zgodności z przepisami zawartymi w niniejszych wytycznych państwa członkowskie powinny, w stosownych przypadkach, dokonać zmian w swoich programach, tak aby były one zgodne z niniejszymi wytycznymi, w ciągu dwunastu miesięcy od dnia ich wejścia w życie, z następującymi wyjątkami:

- i. nowy próg dla dużych projektów indywidualnych będzie miał zastosowanie od dnia wejścia w życie niniejszych wytycznych,
- ii. obowiązek przedstawiania szczegółowych sprawozdań rocznych będzie miał zastosowanie do pomocy udzielonej w ramach istniejących programów pomocy po upływie sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszych wytycznych.

179. Państwa członkowskie wzywa się do wyrażenia wyraźnej i bezwarunkowej zgody na zaproponowane właściwe środki w ciągu dwóch miesięcy od dnia publikacji niniejszych wytycznych w *Dzienniku Urzędowym*. W przypadku braku odpowiedzi Komisja uzna, że dane państwo członkowskie nie wyraża zgody na zaproponowane środki.

6.3. Wejście w życie, okres obowiązywania i przegląd

180. Niniejsze wytyczne wejdą w życie dnia 1 stycznia 2008 r. lub, jeśli do tego dnia nie zostaną opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, pierwszego dnia po dniu publikacji i zastąpią Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego z dnia 3 lutego 2001 r. (2001/C 37/03).
181. Niniejsze wytyczne obowiązują do dnia 31 grudnia 2014 r. Po konsultacji z państwami członkowskimi Komisja może przed tą datą wprowadzić do nich zmiany z uwagi na ważne względy dotyczące polityki konkurencji lub polityki w zakresie ochrony środowiska, bądź też w celu uwzględnienia polityki Wspólnoty w innych obszarach lub jej zobowiązań międzynarodowych. Zmiany takie mogą być konieczne zwłaszcza w świetle przyszłych umów międzynarodowych dotyczących zmian klimatycznych oraz przyszłego prawodawstwa wspólnotowego w tym zakresie. Po czterech latach od opublikowania niniejszych wytycznych Komisja przeprowadzi ich ocenę w oparciu o informacje o stanie faktycznym i wyniki szeroko zakrojonych konsultacji, prowadzonych przez Komisję szczególnie na podstawie danych dostarczonych przez państwa członkowskie. Wyniki tej oceny zostają przekazane

⁵⁰ Państwa członkowskie mogą pomóc Komisji, dostarczając jej własne oceny *ex post* programów pomocy i środków pomocy indywidualnej.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

Parlamentowi Europejskiemu, Komitetowi Regionów, Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i państwom członkowskim.

182. Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne w odniesieniu do wszystkich zgłaszanych projektów przyznania pomocy państwa, względem których musi podjąć decyzję po opublikowaniu niniejszych wytycznych w *Dzienniku Urzędowym*, nawet w przypadku projektów zgłoszonych przed publikacją. Dotyczy to również pomocy indywidualnej udzielonej w ramach zatwierdzonych programów i zgłoszonej Komisji w związku z obowiązkiem indywidualnego zgłaszania takiej pomocy.
183. Zgodnie z zawiadomieniem Komisji w sprawie zasad oceny pomocy państwa przyznanej bezprawnie⁵¹, w przypadku pomocy niezgłoszonej Komisja będzie stosować:
- a) niniejsze wytyczne, jeśli pomoc została udzielna po ich wejściu w życie;
 - b) wytyczne obowiązujące w dniu przyznania pomocy – we wszystkich pozostałych przypadkach.

⁵¹ Dz.U. C 119 z 22.5.2002, str. 22.

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

ZAŁĄCZNIK I

**Tabela przedstawiająca progi intensywności pomocy dla pomocy inwestycyjnej
wyrażonej jako odsetek kosztów kwalifikowalnych:**

	Małe przedsiębiorstwo	Średnie przedsiębiorstwo	Duże przedsiębiorstwo
<i>Pomoc na stosowanie norm surowszych niż normy wspólnotowe lub na ochronę środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych</i>	70% 80% w przypadku u innowacji ekologicznych	60% 70% w przypadku innowacji ekologicznych	50% 60% w przypadku innowacji ekologicznych
<i>Pomoc na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm wspólnotowych</i>			
- ponad 3 lata	25%	20%	-
- 1 rok do 3 lat	20%	15%	
<i>Pomoc na gospodarowanie odpadami</i>	70%	60%	50%
<i>Pomoc na energię ze źródeł odnawialnych</i>	80% 70 % w przypadku biomasy	70% 60 % w przypadku biomasy	60% 50 % w przypadku biomasy
<i>Pomoc na oszczędzanie energii</i>			
<i>Pomoc na instalacje kogeneracyjne</i>	80%	70%	60%
<i>Pomoc na ciepłownictwo komunalne</i>			
- z wykorzystaniem energii ze źródeł tradycyjnych	70%	60%	50%

DOKUMENT ROBOCZY
WSTĘPNY PROJEKT

<i>Pomoc na działania naprawcze na terenach zanieczyszczonych</i>	100%	100%	100%
<i>Pomoc na relokację przedsiębiorstw</i>	70%	60%	50%